

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Godina XV 2007.
ЈУЛИ - СЕПТЕМВРИ
SRPANJ - RUJAN
ЦЕНА 5 КН

ISSN 1333-7769

БРОЈ
51

Добро ни дојдовте во Голубињак

Парк шумата Голубињак, која во 1954 година, на предлог на Конзерваторскиот завод на Р. Хрватска е прогласена за ПАРК ШУМА, името го добила по гулабите дуњаши што живееле на таа област.

Се наоѓаат непосредно до автопатот, малку пониско од Локве, на варовитото и геоморфолошкото интересно подрачје, а опфаќаат околу 51 метар хектари шуми: дабови, елки и смреки, високи и по 35 метри, како дебели стабла на подлошката на богатиот резерват на шумската вегетација.

Голубињак е природна или насадена шума, наменета за одмор или рекреација.

Се наоѓа во просторот на општината Горски Котар, а до неа можете да дојдете возејќи се по автопатот Риека – Загреб, излегувајќи на магистралниот пат во правец на Риека (3 километри). Од Загреб ви е потребен еден час, а од Риека стигнувате за 20-тина минути. Може да стигнете и со воз преку пругата Риека – Загреб, ако слезете на станицата Локве, од каде, шумската патека за 10 минути ќе ве доведе до Националниот парк Голубињак.

А сега нешто од историјата:

Првата патека низ шумите на Голубињак Локварците го изградиле 1837 година. Дваесетина години подоцна, поточно 1923, планинарското друштво “Рунолист”, веднаш по формирањето, спроведе комплетно уредување и маркиции на тој дел. Во 1925 членовите на зружението “Хрватски сокол” направиле работна акција и го облагородиле просторот.

Голубињак се споменува уште во 19. век како место за собирање на соколашите при одбележувањето на 300 години од крунисувањето на хрватскиот крал Томислав, па затоа на една од карпите му подигнале споменик.

Зошто претставувањето на Голубињак го објавуваме во овој број на “Македонски глас”? Затоа што, еве, веќе трета година во неговите убавини го прославуваме ИЛИНДЕН, каде се чувствуваме пријатно, добродојдено и сакано.

Добро ни дојдовте во Голубињак

М.А.В.

GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

СПИСАНИЕ НА
ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Главна и одговорна уредничка:

МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Лектура: Марија Георгиева-Петрик

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Огнен Бојациски

Јагода Цветичанин

Марко Паризоски

Редакција:

Марко Паризоски - Загреб

Бранка Јањик - Осиек

Ратко Димовски - Пула

Владо Настески - Риека

Еми Лонгин - Задар

Виолета Рајиќ-Жгањер - Сплит

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

Žiro račun: 2340009-1100038804

Tel./Факс: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: info@zmurh.hr

За издавачот: Ангел Митревски

Печат: НОНПАРЕЛ д.о.о. Загреб

На насловната страница:

Св. Заум на брегот на Охридското Езеро

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-794-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

Почитувани читатели, Ве известуваме дека и оваа учебна 2007/2008 година ќе продолжи со работа Училиштето за негување на македонскиот јазик и култура. Наставата се одвива во Основното училиште "Никола Тесла" Материќева 67, населба Пречко. Училиштето го финансира Министерството за образование, наука и спорт на Република Хрватска, согласно Уставот на Р. Хрватска, Уставниот закон за правата на националните малцинства и Законот за школување и воспитување на јазикот и писмото на националните малцинства. Што значи оцената што ја добиваат учениците, кои ја посетуваат оваа настава, се запишува како избран предмет и влегува во просек.

Ги повикуваме сите заинтересирани да ги пријават своите деца. За подетални информации можете да се обратите во Заедницата на Македонците на тел. 01/4872 655, во училиштето на тел. 01/3881 561 или учителката Деспина Белчовска Велинска 098 9164 108.

Ин мемориам Загина ТОШЕ ПРОЕСКИ

Имаше само 26 години. Прекрасен глас и лика, како "најубавото дете на мајка".

На македонската музичка сцена се претстави на десетгодишна возраст, за потоа да ги испее најубавите песни на македонската Естрада. Се уште ни одсвонуваат неговите "Сонце во твоите руси коси", "Твоите бакнежи на моите бели кошули", "Ако ме погледнеш во очи", "Соба за тага"...

Тоше Проески беше роден на 25 јануари 1981-та година во Прилеп. Сепак, секогаш во интервјуата велеше дека е тој од Крушево, од каде потекнува неговото семејство. И дека воздухот, млекото и блискоста со луѓето му го "подариле" неговиот неповторлив глас.

Веќе во 1991-та дебитираще на македонската сцена, во 1998-та ја доби главната награда на Скопскиот фестивал, а беше и македонски претставник на "Евросонг 2004".

Беше, и ќе остане "македонскиот Павароти". А неговата смрт ќе биде обележана како онаа на Џемс Дин: "Умри млад и биди убав леш!!!"

На хрватската музичка сцена многупати настапуваше со голем успех. И така загина на последното патување во Хрватска, кај Нова Градишка.

Нека му е Вечна слава.

А ние што останавме по него, секогаш ќе се сеќаваме на неговиот прекрасен глас.

*"...Сонце во твоите руси коси,
ангел што љубов мене ми носи,
свезди се кријат во твоите очи,
злато мое,
одамна чекам да пристигнеш ти..."*

Ти благодариме Тоше.
Заедница на Македонците во Р. Хрватска

Венко Андоновски, поет, писател, кroatист, есеист, критичар, преведувач, теоретичар, факултетски професор, интелектуалец...

ПРИНЦОТ И ВЕШТЕРКИТЕ

...и убав не само по лик, туку и по душа. Роден е во Скопје, Р. Македонија во 1964 година. Преку својата книга “Своната на Матош“ се обиде да одговори на Матошевата опседнатост со симболот на своната. “Македонски глас” се обиде да открие со неколку прашања, зошто Андоновски во изминатава година беше во центарот на збиднувањата на Македонците во Р. Хрватска. Разговорот го водевме во Гаково, во еден топол јунски ден.

Кои впечатоци ќе ги понесете во Македонија од Деновте на браќата Миладиновци во Осиек и Гаково?

Моите впечатоци се многу позитивни и пријателски. Првпат сум во Гаково, иако предам на катедрата за хрватска книжевност на скопскиот Универзитет и знам многу факти. Првпат ја видов катедралата на Штросмаер, првиот примерок на Зборникот на Миладиновци... Луѓето се исклучително расположени кон нас, најнапред мислам на домаќините Хрвати, кои сесрдно им помагаат на нашите Македонци оваа манифестација да ја направат со сите “нишани”. Слушнав и многу добри поети Хрвати кои ги читаа своите стихови.

Што почувствувавте кога дојдовте пред првиот примерок на Зборникот на Миладиновци?

Почувствував некое чудно чувство дека сите важни “нешта” ни се надвор од земјата. И покрај тоа што Хрватска ни е пријателска земја и наклонета кон Македонија, почувствував дека нашето наследство е расфрлано низ целиот свет. Дел од нашето историско и културно наследство расфрлано е во Србија, Бугарија, Хрватска, европските градови... како да сме патувале по целата планета и сме сееле... Ние сме еден вид сејачи на културата, а еден дел од сето тоа сè уште не е откопано (асоцирам на теракотните икони од Винаца), па така Македониумот, како еден од создавачите на Менделиевата планета допрва го осознаваме.

Тоа беше мојот впечаток пред првиот број на “Зборникот”.

Убаво ли би било и денес да имаме некој како Штросмаер?

Да, тоа би било прекрасно. Мислам дека времето на таквите луѓе е минато (и во меѓународни рамки). Сите се затвораме во себе. Мора да се има предвид дека Штросмаер живеел во времето кога се развива европската идеја – панславизмот, а има идеи и за пангерманизам... како и некои панобедителни идеи... Но, денес, иако се прокалмира некоја идеја за обединување, сведоци сме дека земјите се затвораат самите во себе. Такви крупни фигури кои во исто време биле и интелектуалци и знаеле точно што и како поддржуваат, денес се раѓаат во една поинаква клима и се производ на еден поинаков дух.

Преку Вашите книги и Катедрата на Скопскиот универзитет поврзани сте со хрватската литература и издаваштво. Која ќе биде Вашата следна книга што ќе биде објавена во Хрватска?

Сега за сега е преведена и издадена само една моја книга, објавена во “Матица Хрватска” во Загреб. Моите трудови парцијално се преведувани во неколку хрватски антологии. “Папокот на светот” е во целост преведен од проф. Борислав Павловски, за кој можам да речам дека е исклучително стручно и јазично срсчен, но издавачот што требаше да го објави не ги доби финансиските средства од Министерството за култура на Хрватска, а нашето соодветно министерство не покажа некој посебен интерес за да се промовираме во Р.Х., па сè се сведува на тоа дека јас ќе се одлу-

чам со спонзор (веројатно некој Штросмаер од Македонија) и на овие простори да се појави оваа моја книга.

Кој беше мотивот да ја напишете Вашата последна книга “Вештерки”?

Мотивот беше тоа што јас собирам стари книги, македонски и хрватски, а мојата библиотека е преполна со такви изданија. Наидов на една книга што беше исфрлена од една македонска библиотека (нема да кажам од која) од авторот Владимир Баер, печатена некаде пред Втората светска војна, во која се наоѓаат прогоните против вештерките во Хрватска, но и на целата Европа. Кога човек ќе се соочи со податокот дека над половина милион жени се изгорени во ренесансата (последната беше запалена во Загреб) прво што ќе му падне на памет е дека овие геноциди за кои денес разговараме – убиство на народ врз народ, се ништо според тој геноцид на половите. Посебно интересно е дека тие жени биле обвинувани од своите сопурузи дека се сојузнички на ѓаволот и дека со него сексуално комуницираат. Најнапред направив една родова студија за да видам што е тоа што мажите ги приврзува кон такви обвиненија и дали денес постои некој начин ...

...Има ли и денес вештерки?

Денес нема клади, но постои тивка дискриминација на жените во општеството, што се поистоветува со семејното насилство. Значи, во овој роман ме интересираше таа машка агресивност. Ја поврзав во стилот на психијатријата на Фројд и Кант. За мажите владее предрасуда дека се посилен пол, кој би се служел со една цела “механизација” на правда, инструменти и инквизиција, за да на нас послабите ни ја покаже силата. Тоа е духовна, но и биолошка импотенција кај мажите.

Автор сте на неколку драмски текстови, повеќепати изведу-

вани на театарските сцени. Од каде љубовта на еден универзитетски професор кон божицата Талија?

Тоа се случуваше некако паралелно кога почнав да пишувам раскази. И се случи еден расказ кој никако не можев да го напишам, зошто се сведуваше само на дијалози. Во тоа време бев постдипломец и не можев никако да го завршам. Така дојдов до сознание дека таа тема никако не може да биде “спакувана” во расказ и почнав да пишувам драмски текст. Дури подоцна видов дека тоа има некои други знаменитости (на галаксијата, ха,ха,ха). Потоа, учев од некои други драматурзи... И така тоа почна. Го засакав театарот... Повторувам дека не се сметам за драмски писател, туку за прозаист. Театарот го сакам и во него сум драг гостин.

Марина Апостоловска - Вујаклија

Прослава на Илинден во Сплит

Илинден, големиот и значаен празник за сите Македонци, посветен на илиндеското востание, членовите на МКД “Македонија” оваа година го прославија поскромно со организирање на прослава во еден сплитски ресторан.

Претседателот на друштвото Ангел Митревски ги поздрави присутните гости: министерот советник при Амбасадата на РМ во РХ, Стојан Руменовски со сопругата, претставникот од кабинетот на жупанот на Сплитско – далматинската жупанија и други претставници на културниот и јавен живот од градот Сплит, како и сите Македонци и нивни пријатели и гости.

Потоа, со неколку зборови се осврна на историското значење на Илинденското востание за Македонците, за нивната вечна борба и стремеж кон слободата и самостојноста која ја остварија сегашните поколенија.

Прославата мина во добро расположение, за што помогнаа пејачките Олга Барбир и нејзината млада колешка Андреа Листеш, членки на МКД “Македонија”, кои со своите прекрасни гласови го пренесоа македонскиот мелос во градот под Марјан.

В. Р. Жгањер

Македонските “Вешти жени” во Хрватска

Сто пет жени од мултиетничкото мултикултурно здружение на жени “Вешта жена” од Македонија на крајот на јуни престојуваша во Хрватска. По овогодешните манифестации и натпреварувања неколку дена се одмараа во Пунат, на северниот брег на Јадранското море.

Ова свое патување го искористија и за посета на Загреб, каде беа дочекани од претставници на Заедницата на Македонците во Р.Х. и имаа можност да ги посетат сите позначајни знаменитости на хрватската метропола.

Воедно, беа остварени и договори за понатамошна соработка меѓу “Вешта жена” и Заедницата на Маке-

донците во Хрватска, чии неколку нејзини културни друштва имаат свои секции за домаќинство, каде се негува “незаборавот” на традиционалната македонска кујна.

М.А.В.

Прослава на “Св. Наум Охридски” во Сплит

Како и секоја година, верниците и членовите на Македонската православна црковна општина “Св. Наум Охридски” од Сплит на 1 јули 2007 го прославија големиот празник на својот заштитник. По тој повод во црквата на Сестрите милосрдници – Анчеле, парохискиот свештеник протоереј Кирко Велински одржа света литургија со заедничка молитва на сите присутни.

Потоа, прославата сите членови ја продолжија во просториите на Црковната општина, а домаќинката – кумата на славата, Аница Плазониќ, подготви славски леб - погача, вино, пшеница и свеќа. Отец Велински ја крсти Светата вода, а благословувајќи го сето ова, молеше за здравје, слога и напредок на кумата на славата, најзините деца и сите присутни. Кога ја пресече благословената погача една четвртина и даде на новата кума, Иринка Прусац родена Бујуклиева, која се пријави да биде домаќинка на славата идната година. Прославата понатаму продолжи со разговори, пријатно дружење и македонски песни.

В. Р. Жгањер

Меѓународен семинар за македонски јазик

– Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура во Охрид е афирматор не само на лингвистичката мисла туку го афирмира на светско ниво севкупниот културен и духовен македонски национален идентитет. Оттука мојата одлука да го одликувам со Орден за заслуги на Република Македонија, истакна претседателот Брако Црвенковски при врачувањето на високото одликување на претставниците на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј”.

Црвенковски, кој е покровител на семинарот, рече дека оваа исклучително важна манифестација и стручно-научна афирмација на македонскиот јазик, култура и историја е една од нашите најважни врски со широката меѓународна јавност.

– По 40 години постоење таа е денес врвен промотор на македонската самобитност во светот. Постоењето на македонскиот јазик во орбитата на словенските јазици е непобитна реалност. Тоа го докажува интересот за изучување на македонскиот јазик, култура и историја на катедрите за славистика, балканистика и македонистика во над 30-ина универзитети низ светот, од Русија преку европски универзитетски центри до академските центри во Северна Америка и Азија, истакна Црвенковски.

На истакнатите заслужни странски македонисти кои го вложиле својот личен придонес во афирмација на науката за македонскиот јазик и македонската

култура во нивните држави и светот, Црвенковски им врачи “Медал за заслуги за Република Македонија”.

МИА

Хрватска “Виндија” ќе ја преземе Битолска млекарница

Хрватската компанија “Виндија” од Вараждин постигна договор со менаџерскиот тим на Индустријата за млеко од Битола ИМБ најдоцна за месец дена да откупи 80 проценти од акциите на битолската млекарница со што ќе стане доминантен управител.

- Го преземаме овој чекор за да бидеме активни на глобалниот пазар. Пакетот акции меѓу другото предвидува петгодишна гаранција на работните места и платите на околу стотина вработени, но и нов крупен инвестициски циклус, потврдија за МИА од менаџерскиот тим на битолската млекарница.

Изложба на Ѓурѓица Хорват од Хрватска

Во Центарот за култура “Тригор Прличев” во Охрид на 20 јули годинава, а во рамките на фестивалот “Охридско лето”, отворена е изложба на скулптури и слики на Ѓурѓица Хорват од Риека.

На изложбата со наслов “Кипар” претставени се околу 20 скулптури во стакло и десетина платна. Изложбата ја отвори амбасадорот на македонската култура во Хрватска Владо Јаневски, а за значењето на соработката меѓу Македонија и Хрватска зборуваше заменик-министерот за култура Слободан Деспотовски.

Изложбата на Ѓурѓица Хорват покажа колку за уметникот е предизвик стаклото со својот сјај и прозрачност и неговото оформување во вредно уметничко дело.

МИА

МКД “БРАЌА МИЛАДИНОВЦИ” ГО ПРОСЛАВИ ДЕНОТ НА МАКЕДОНСКАТА НЕЗАВИСНОСТ

Поканата на Словачкото културно друштво “Фрањо Страпач” од Нашички Марковац за гостување на манифестацијата “8. вечер на плесњаци”, членовите на пеачката група “Вардарки” и фолклорниот ансамбл “Танец” ја прифатија со одушевување. Иако датумот, 8 септември се совпадна со Денот на македонската независност, тоа беше можност празникот да се одбележи работно, како им прилега на секциите - со песни и ора.

Во полчасовната програма, публиката ги награди со чести аплаузи изведбите на многуте сплетови од македонски песни, под диригентското водство на проф. Слободан Цветичанин и интересните кореографии на македонските ора, подготвени од Марија Грбавица. Настапот, со кусо читање на историјатот од Душтвото, го најавуваше Марија Чинчурак на хрватски, македонски и словачки јазик. По настапот на “Вардарки” и “Танец”, таа им подари во соло изведба и словачка

песна со што гостувањето на македонското културно друштво “Браќа Миладиновци” остави силен и комплетен впечаток.

М.А.В.

25-годишен јубилеј на Слободан Цветичанин

На 7 октомври 2007 во Осиек, оперскиот пејач Слободан Цветичанин со прекрасен концерт ја одбележа 25 годишнината од својата кариера. Роден во Ниш, соло пеење дипломира на Факултетот за музичка уметност на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, а воедно дипломираше и на предметите Музичка теорија и педагогија. Оперската кариера ја почна во Операта на МНТ во Скопје, со улогата на Симе во “Еро од оној свет” на Ј. Готовац, а од 1989 година стана постојан член на Операта во Осиек.

По повод одбележувањето на овој негов значаен јубилеј (не е лесно 25 години да се пее и настапува на повеќе меѓународни оперни сцени и воедно да се биде успешен), Цветичанин со свои средства издаде и ДВД издание, на кое се наоѓаат интерпретациите на сите негови најубави настапи.

Слободан Цветичанин е македонски зет. Но, тој е и голем љубител на светската опера и македонската песна, како и чест гостин на манифестациите што ги организира Заедницата на Македонците во Р.Хрватска.

Му посакуваме уште многу години успешна кариера.

М.А.В.

(Репортажа од одбележувањето на јубилејот на Слободан Цветичанин ќе можете да прочитате во следниот број на “М.Г.”)

ФОЛКЛОРИСТИТЕ НА МКД “ИЛИНДЕН” ВО ЛУДБРЕГ

Во рамките овојгодишните 6. ФОЛКОРНИ СРЕДБИ ВО ЛУДБРЕГ на 8. септември годинава учествуваше и фолклорната група на МКД “Илинден” од Риека.

Фолклорците со својот настап на овај начин им ја возвратија посетата на Лудбрежаните, за нивното учество на Илинденската прослава одржана во Голубињак во Горски Котар.

Средбата беше организирана од страна на домаќините со желба да се продолжи соработката помеѓу КУД “Анка Ошпух” и останатите КУД-а, меѓу кои оваа година за првпат беше и фолклорната група на “Илинден”. Прикажувајќи го богатиот македонски фолклор, претставувајќи се пред многубројната публика со сплет на македонски ора и песни, фолклорната група “Илинден” беше достоин претставник на целата наша Заедница. Богатството на различностите на фолклорот на овие средби резултира со размена на искуствата и контакти за остварување нови соработки.

Во Лудбрег покрај домаќините и Илинденците учествуваа уште седум КУД-а од Жупања, Ѓурѓевац, Белинци - Славонија, Јастребарско, Омишаљ - Крк и Плетерница. На средбата “Илинденките” настапија со неколку кореографии, како и другите групи. Особено добро беа примени песните “Македонско девојче” и “Не пиј Недо”, во придружба на Маријан Митев на клавијатура.

Во претпладневните часови домаќините за сите учесници организираа посета на познатите културни споменици во нивниот крај, на “Светиштето предрагоценета крв Исусова”, Капелицата Св. Криж и централната жупна црква Пресветло тројство, во која се чуваат голем број на реликвии.

Водителката на фолклорната група, Ивона Дуноски, за “Македонски глас” изјави дека домаќините посебно гостопримство им укажале на нашите фолклорци, а средбата и гостувањето во Лудбрег било незаборавно, при што се создадени многу нови пријателства и договорени нови средби за идни вакви дружења.

В.Н.

Денови на хрватската култура во Битола

На 3 и 4 јули 2007 во Битола се одржаа повеќе манифестации по повод Денот на државноста на Република

Хрватска. Програмските активности ги отвори хрватскиот амбасадор Иван Кујунџиќ, а настапија членовите на женската пејачка група “Миракул” од Сплит.

Во исто време во Центарот за култура беа поставени две изложби: “Светилниците од јадранскиот брег-дијапозитиви” од Станко Пипловиќ и “Скулптури” од Станислав Бавчевиќ.

МИА

ЛЕТЕН КАМП “РОГАЧ 2007” - ЛЕТНО УЧИЛИШТЕ ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ЗА ДЕЦА

Во кампот “Еуро клуб” во Рогач, на островот Шолта покрај Сплит, од 5 до 12 август годинава се одржа Летниот камп “Рогач 2007”. Организатори беа Заедницата на Македонците во Р. Хрватска и МКД “Македонија” од Сплит со средствата добиени од Министерството за наука, образование и спорт на Р. Х.

Во текот на седумте дена, 30-тина деца од Задар, Риека, Пула, Загреб, Осиек и Сплит, на возраст од 9 до 14 години, чии родители припаѓаат на македонското национално малцинство во Р.Х. или пак се членови на македонските културни друштва во Хрватска, покрај организираниите спортски и слободни активности, секојдневно посетуваа организирана настава на македонски јазик. Во текот на одржувањето на програмата “Мало училиште на македонски јазик”, децата беа запознаени со македонската азбука и кириличното писмо, а по неколку часови се учеа и основни зборови на македонски јазик.

Последниот ден по завршувањето на кампот беше организирано и туристичко разгледување на градот Сплит со посета на Природонаучниот музеј – Сплит и Зоолошката градина, како и на други знаменитости на градот.

Дружењето меѓу децата и нивното меѓусебно зближување ни е најдобар показател дека Летниот камп беше успешен и дека треба и идната година да се потрудиме неговото одржување да стане традиција.

В. Р. Жгањер

8 Септември прославен во Сплит

Според традицијата, македонското национално малцинство во Сплит и Сплитско-далматинската жупанија организирани во МКД “Македонија”, МПЦО “Св. Наум Охридски”, Совет на МНМ за Град Сплит и жупанискиот претставник на МНМ за Сплитско-далматинската жупанија Владимир Апостолски, овогдишното одбележување на Денот на независноста на Р. Македонија – 8 Септември, им го посвети на граѓаните на Сплит и на Сплитско-далматинската жупанија, кои во 1992 година, во судбоносните моменти за признавање на Р. Македонија, во само три дена потпишаа петиција со 33.128 потписи за нејзината независност, што беше единствена поддршка на Македонија и македонскиот народ во остварувањето на своите вековни желби за самостојна држава. Петицијата беше укоричена и како книга пратена во Обединетите Нации на тогашниот генерален секретар Бутрос Бутрос Гали, па прочитана на Генералното собрание на Обединетите Нации, каде е прифатена со големи симпатии. По еден примерок од Петицијата е доставен на Првиот претседател на Р. Хрватска, Фрањо Туцман и на Првиот претседател на Р. Македонија, Киро Глигоров.

На пригодната прослава во Европскиот дом во Сплит, на 8 септември 2007, претседателот на Заедницата на Македонците во Р.Х. и на МКД “Македонија”, Ангел Митревски, ги поздрави присутните гости и говореше за значењето на овој датум во новата историја на македонскиот народ. Потоа на присутните им се обрати Владимир Апостолски, тогашниот претседател на друштвото од Сплит, кое беше организатор на потпишувањето на таа Петиција, кој евоцираше спомени за тие денови. Неговиот кус говор беше награден со долготраен аплауз. Во име на градот Сплит, присутните гости ги поздрави и доградоначалникот на Град Сплит Јозо Балиќ, кој ја потврди поддршката што ја имаат Македонците во Сплитско-далматинската жупанија и во Град Сплит и пријателството што постои меѓу македонскиот и хрватскиот народ.

Прославата продолжи со изведба на македонски песни од страна на пејачката група на МКД “Македо-

нија” и пригодна закуска со македонски специјалитети и македонски вина.

В. Р. Жгањер

Нашите во светот ТЕШКО НА ДЕЦАТА “АУСЛЕНДЕРИ”

Анастасија и Георгиус Александар, сестра и брат Крионис од Инголштат во Баерн, Германија, ги сретнавме на бетонската плоча на плажата “Бал кане” на пулската Зеленика. Се одмараа пред повторно да влезат во морето, совладувајќи ја умешноста на пливањето, предвидена со училишната програма на специјалното пливачко училиште “Балена”.

Анастасија Крионис, родена пред осум години, сега е веќе ученичка во прво одделение, што го мина со “чиста” единица.

- Тоа е поинаку во Германија, каде што живеам со родителите и мојот брат Георгиус Александар. Таму единицата е “ерсте”, што значи одличен. Освен училиштето, активно се занимавам со уметничко лизгање и со карате, ни рече малечката Таси.
- Јас исто така се занимавам со уметничко лизгање. Во истата сала сум со Анастасија, но во групата на помалите лизгачи “Пингвини” од предучилишна возраст. Исто така тренирам карате, за сега сум малечок за училиште, па одам во градинка.

Анастасија речете ни како е со учењето? Таа единицата, одличен, ерсте, или форцуглицх, тешко ли се добива?

Како кој, некој полесно, некој потешко. Мислам дека другарчињата од одделението, кои се Германци, полесно учат, дека го учат само германскиот јазик. Со нас децата на ауслендерите е поинаку, мислам многу потешко.

Учењето ли ви е поинакво или имате некои потешки прашања?

Анастасија: Не, исти ни се учителите, исто не учат и еднакви ни се прашањата, но еве јас доаѓам во Пула и сите деца со кои се дружам зборуваат хрватски и вед-

наш ме прашуваат “од каде сум”? Исто така ја прашаа и Бети од Холандија. Мама, дедо и баба ми ме учат македонски, бабаќи (татко ми), папус (дедо ми) и јаја (баба ми), сакаат грчки да им говорам. Па тоа е многу: германски, македонски, хрватски и грчки!

Ги гледа девојчето, четирите прсти на раката, што ги беше употребило при броење на јазиците, што треба да ги знае. “Тоа се четири јазици, а Германците во прво одделение учат само еден германски јазик, учат да читаат, пишуваат, сметаат и друго.

Ти Георгиус Александар, имаш ли ти вакви проблеми?

Георгиус Александар: Не, мене ми е потешко, дури татко ми ќе ме тепаше, помисли дека сакам да го налутам. Кога се јави по телефон папус од Грција, јас бев тука блиску и тој ме викна: “Јоргос, ела јави им се на Папус и Јаја, ама грчки да зборуваш!” Тука, во маалото каде живееме се големи згради, има многу деца: Босанци, Курди, Турци, Руси, Германци нема, нема ни Грци и јас нешто им реков, што тие занемеа, но на тато се налутија. Потоа ми рече: “Кај најде турски да им зборуваш?” Ние кога си играме, дури и не слушаме што врескаме, но кога сакаме да се разбереме, каин проблем, сè е О.К.

Како е сега со пливањето?

Анастасиа: Нешто мама ме имаше научено, кога одевме на езерата, ги има многу околу Инголштат, нешто пливав и во базен, но на море е поинаку.

“А јас овде научив да пливам!” извика Георгиус Александар. Тоа го потврди водителот на училиштето Андрија Јерговиќ: “Анастасиа ги усоврши дисциплините, сега е одлична, а Ацо ми е легенда, вреден ко мравка, само во вода да е!”

Р. Димовски

Матурална работа на тема: ЗАЕДНИЦА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Ученикот Немања Спасеновски од 4б клас во III гимназија во Осиек за матурална работа за матура во летниот рок во учебната 2006-2007 година како предмет од историја ја предложи темата: Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Ментор му беше професор Ивица Бошњак. Навистина интересен избор и досега можеби единствен пример во Република Хрватска.

Кога разговарав со Немања и се запознав со неговата желба да пишува матурална работа на оваа тема, и кога ја прочитав кога беше готова, бев пријатно изненаден со сериозното пристапување и квалитетната содржина.

На 31 страница сместени се следните наслови: Воведник, За Македонците низ историјата, Односите на Хрватите и Македонците низ

вековите, Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а) Хрватско-македонско културно друштво, б) МКД “Браќа Миладиновци” Осиек, Македонска црковна општина, познати македонисти во Република Хрватска, заклучок, литература, додатоци и Статут на Заедницата.

Во воведникот покрај другото Н. Спасеновски пишува: “Баш како река понорница Македоноја и Македонците се појавуваат и се загубуваат за повторно да се вратат и сведочат за своето неуништиво постоење...” А во заклучокот нагласува: “Народите, токму како и поединците, мораат да бидат свесни за својата важност и способност. Особено мораат да бидат свесни за способноста на памтењето и учењето. Иднината мора да го прифати минатото и сегашноста... Македонија е земја на своите граѓани, како што е и секоја друга држава под капата небеска. Хрватска е земја која во многушто може да ја сфати својата сестра Македонија и најлесно може да ги сфати страдањата на другиот народ, како и да даде помош на било кој начин. Хрватите тоа го чинеле секогаш до сега и не постои причина и понатаму овие два народа да не соработуваат во секој поглед...”

На крајот од овие кратки податоци ја споменеме и литературата: Огнен Бојаџиќ: “Кронологија Охридске архиепископије” и “Македонци у Хрватској - Кронолошки аспекти” на Благоја Јовановски, “Хрватско-македонски односи низ вековите” и МКД “Браќа Миладиновци” Осиек 1994-2006, “Повезнице македонско-хрватске” на Горан Калоџера, списанието “Македонски глас”, Историја на македонскиот народ и други.

Благоја Јовановски

Prva međunarodna smotra folklor GLINA 2007

Po prvi put nakon Domovinskog rata grad Glina je ove godina bio domaćin Prve međunarodne smotre folklor “Glina 2007”. Prije početka delegacije KUD-ova koji su sudjelovali bili su na prijemu kod gradonačelnika Marka Sremića, koji je u svom obraćanju gostima rekao kako se nada da će ova smotra, organizirana prema zamisli KUD-a “Glinska tamburica” i uz potporu Gradskog poglavarstva, postati tradicionalna, a upriličena je u povodu Ivanja jer je zaštitnik župe Glina – sv. Ivan Nepomuk.

– Vi ste došli da predstavite svoj kraj, rekao je između ostalog Sremić, i da покажете ovom napaćenom kraju da ga se uvažava i da ovi ljudi i nadalje mogu računati na potporu svojih susjeda. Posebno mi je drago što ovdje mogu pozdraviti svoje prijatelje iz Slovenije i Makedonije. Ta su društva koje, više-manje, poznajemo i njima hvala na dolasku jer su time pokazali naše zajedništvo u kulturnom miljeu. Nadam se da se iz ovog susreta neće razviti samo kulturna suradnja, jer želja nam je to proširiti na sportsko, gospodarsko ili neko drugo područje.

Poslije toga sudionici Smotre su krenuli mimohodom kroz grad prema parku u centru, gdje se na ljetnoj pozornici okupio veliki broj ljubitelja folklor. U programu su nastupili: KUD “Kole Nedelkovski” iz Makedonije, KUD “Stari trg” od Kolpi iz Novog Mesta (Sloveni-

ja), KUD "Repušnica", KUD "Zvon" iz Male Subotice, KUD Martinačani iz Martinske Vesi, KUD "Vjekoslav Klaić" iz Goričana, KUD "Maja", KUD "Jeka" iz Hrvatske Dubice, domaćin KUD "Glinska tamburica" i KUD "Graničar", koji je nastupio s "Bunjevцем".

M.A.V.

Folkloriši iz Negotina na festivalu u Gradiški

Na petom po redu "Međunarodnom festivalu narodne pjesme i igre" koji je zadnjeg dana kolovoza i prvog dana rujna 2007. održan u Gradiški (RS) s uspjehom su se predstavili i folkloriši KUD "Jane Sandanski" iz Negotina u Makedoniji pod umjetničkim vodstvom Gorana Trajkova. Kako se Negotino nalazi u vinorodnom području Makedonije, folkloriši iz tog grada koji već pet godina sudjeluju na ovom festivalu (Društvo inače postoji od 1928.) u prvom su nastupu prikazali običaje kod berbe, dok su u drugom prikazali igre istočne Makedonije, prikazujući bogatu koreografiju i kostimografiju a prije svega plesno i pjevačko umijeće, što je bilo nagrađeno gromkim aplauzom publike. Na stadionu FK Kozara gdje se festival održavao bilo je između 1500 i 2000 posjetitelja.

Uz goste iz Negotina i domaćine, KUD "Kolovit" koji su na scenu izveli svih svojih 250 članova, od predškolske djece do mladih, podijeljene u šest sekcija, publika je mogla vidjeti i čuti žensku i mušku pjevačku grupu "Snop" i "Sinovi Kozare", KUD "Branko Marković" iz Surduka kod Beograda, pjevačku grupu "Gorunke" KUD-a "Semendria" iz Smedereva, folkloriše SKD "Prosvjeta" iz Zagreba i KUD "Šamac" iz istoimenog grada u RS.

Festival je održan u okviru manifestacije "Gradiška jesen 2007", a nastupu folkloriša prethodilo je njihovo defiliranje po gradu i prijem kod zamjenika načelnika općine Ljubimka Čakalja. U okviru festivala održani su i folklorno pjevački nastupi u selima Novoj Topoli i Gornjim Podgracima.

Po riječima predsjednika organizacionog odbora Borisa Grgića, namjera je da se okupe svi predstavnici folkloriša s područja bivše Jugoslavije, uz kvalitetu kao osnovni kriterij.

Naredne godine festival bi trebao ponovno se održati u zgradi Doma kulture koja se sada obnavlja nakon požara 2005., rekao je Grgić i izrazio očekivanje da će se u nekoliko narednih godina oformiti višednevni festival koji bi se održavao u Gradišci, Šamcu i Derventi. Rekavši da s ansamblima iz Negotina i Šamca postoji višegodišnja suradnja, on je izrazio očekivanje da će se uspješna suradnja nastaviti i s njima i s onima koji su ove godine prvi puta nastupili u Gradišci.

N. J.

СЕМИНАР ЗА МЛАДИ

Од 10-ти до 12-ти јули годинава на Паг се одржа семинар за млади кадри на националните малцинства во Р. Хрватска, во врска со придружувањето во Европската унија. Семинарот го организираше канцеларијата за националните малцинства при Владата на Р. Х.,

под водство на Милена Клајнер. Во текот на семинарот предавањата ги одржуваа проф. Синиша Таталовиќ на тема: "Република Хрватска и Европската интеграција", Ченгиќ одржа предавање насловено "Република Хрватска и Европското судство", а темата на проф. Туркељ беше за пристапот на Р. Х. во Европската унија.

Последниот ден на семинарот беше организиран како работилница на која беше актуализиран Акцискиот план за приклучување и интеграција на Ромите во општеството во следните 10 години.

На семинарот присуствуваа 14 учесници, претставници на Србите, Евреите, Ромите, Унгарците, Словаците, Словенците, Албанците и Ивона Дуноски од Риека како претставник од Заедницата на Македонците во РХ.

В. Настески

Канцеларија на Македонското национално малцинство во Риека

По потребите за работа и дејност во просторот што го користи Македонското национално малцинство во Риека, а што е организирано во три, наскоро и во четири субјекта, во минатите два-три месеци беше разговарано да се изнајдат најприфатливи решенија. Во просторот делува МКД "Илинден", Советот на МНМ за Град Риека и претставникот на ПГЖ, а испланирано е на 29-ти септември да се формира и четвртиот субјект, односно Црковната православна општина.

Така на 30 август се одржа состанок со членовите на У.О. на МКД "Илинден", советниците од Советот на МНМ и со претставникот на МНМ од ПГЖ и донесена е Одлука за формирање на Канцеларија (Уред). Тој во суштина е координација меѓу здруженијата, а водителот на Канцеларијата е носител на работите и обработувач на административните потреби за сите здруженија, одговорен за просторот, животот и активностите во него.

Според условите што ги бара Спогодбата, за водител на Канцеларијата избран е Илија Христовулов, а за администратор Вишња Христовулова. Со овој избор на Христовулов, тој во МКД "Илинден" поднесе оставка, а за нов претседател на МКД "Илинден" избрана е Ивона Дуноски, дипл. економист.

В. Настески

ЗЛАТОУСТИОТ

Роман за минатото како лекција за сегашноста и за иднината

Деновите од печат, во издание на “Современост” од Скопје, излезе романот “Златоустиот” од хрватскиот литерат Стјепан Томаш. Преводот од хрватскиот јазик го направи д-р Ранко Младеновски, а главен и одговорен уредник е д-р Васил Тоциновски. Изданието е финансирано од Министерството за култура на Република Хрватска.

Во основа, ова е роман за хрватскиот бискуп Јосип Јурај Штросмаер, роман за Хрватска од втората половина на XIX и од последната деценија на XX век, роман за постојаната борба за негувањето и чувањето на идентитетот, роман за хрватските, австриските, унгарските, српските, југословенските, словенските и воопшто човечките заблуди, роман за минатото, за сегашноста, за иднината.

Во романот, е и онаа, барем за нас, неизбежна епизода што се однесува на средбата на Штросмаер со Константин Миладинов. Иако кус, фрагментот во кој се појавува Миладинов, значаен е за нас затоа што е афирмација на македонската литература и култура надвор од границите на Македонија. Во него ги читаме добрите дела на Штросмаер како менаџер и финансиер за објавувањето на Зборникот, но и упорноста на Константин Миладинов и неговата огромна желба да ги види отпечатени собраните македонски народни умотворби.

Стјепан Томаш (1947), член-соработник на Хрватската академија на науките и уметностите и добитник на повеќе престижни награди пишува за деца и за возрасни: раскази, романи и драми. Неговите прозни дела се преведени на германски, италијански, словачки, унгарски и словенечки јазик и на есперанто.

Б. Јовановски

АБЕЦЕДАРОТ - БУКВАР НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Загреб: На 24-ти март годинава Заедницата на Македонците во Република Хрватска ја посетија членовите на “Европска слободна алијанса ВИНОЖИТО”, политичко движење на етничките Македонци од Грција, со седиште во Лерин, на чело со Павле Филипов Воскопулос. На средбата присуствуваа претседателот Ангел Митревски со членовите на Управниот одбор на Заедницата и активистите на МКД “Охридски бисер” од Загреб.

Во пријатна атмосфера разменети се мислења за организираноста на Македонците, како национално малцинство, во Грција и Хрватска.

Гостите на Заедницата им подарија репринт на “Абецедар - Буквар на македонски јазик”, што е отпечатен 2006-та во Солун.

Првиот дел на книгата претставува репродукција на “Абецедарот” објавен од грчката влада во далечната 1925 година. Тој претставува егзактна копија на оригиналот, што се чува во Националната библиотека во Атина. “Абецедарот - Буквар на ма-

кедонски јазик” имаше за цел да го овозможи учењето на македонскиот јазик за македонските деца во Егејска Македонија.

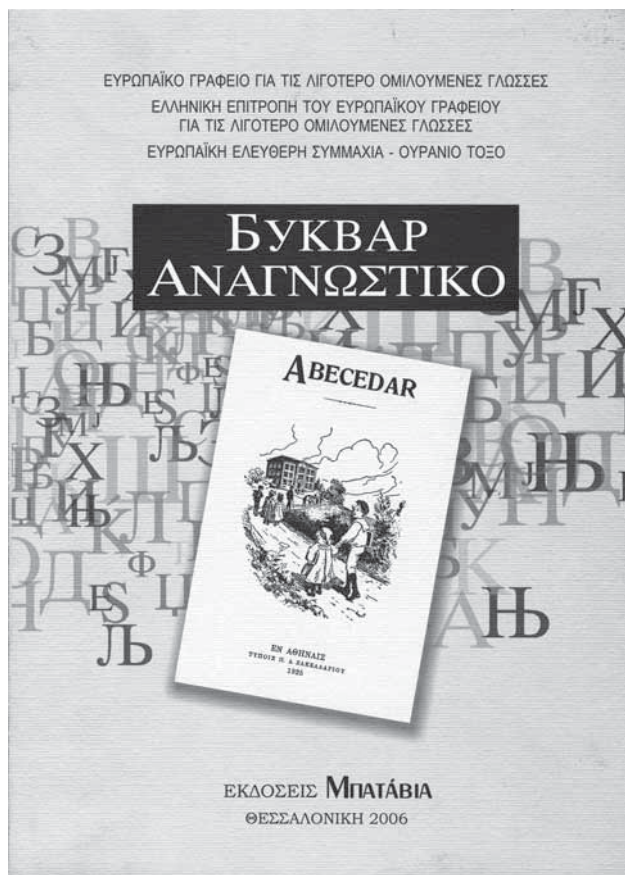
Вториот дел од книгата претставува современ буквар на македонски јазик, како што е прифатено и се изучува секаде во светот.

Во предговорот на “Абецедарот”, претседателот на Грчкиот комитет при Европското биро за помалку употребувани јазици (ЕБЛУЛ), Атанасиос Парисис, меѓу другото истакна:

“Ова е буквар на мојот мајчин јазик, еден од најстарите јазици во Европа кој, според најугледните лингвисти и слависти, беше камен темелник за сите други словенски јазици. Тоа е јазикот кој беше прогонуван без никаква грижа на совеста од грчката држава. Грција, членка на ЕУ, теоретски го поддржува правото на образование и просвета за сите свои граѓани, без разлика на етничкото и јазично потекло. Во реалноста таа постојано се стреми кон уништување на секаков вид етничка или јазична разнолоконост, а Македонците ги донесе на “работ на пеколот”, доведувајќи го македонскиот јазик на чекор пред целосно изумирање. Но, за среќа на мултикултуралната Европа и сите здраворазумни Грци, овој буквар е жив доказ за неуспех на грчките напори”.

Претседателот Ангел Митревски се заблагодари на посетата и на гостите им подари книги во издание на Заедницата, па упати поздрав до членовите на “Виножито” и сите Македонци во Грција.

М.П.

Македонскиот театар на “Еуроказ 2007” во Загреб ТИТО КАКО ИНСПИРАЦИЈА

ЕУРОКАЗ 2007

На 21. издание на престижниот театарски фестивал “Еуроказ 2007” во Загреб, што се одржа од 27 јуни до 4 јули годинава, свој настап имаа и артисти од Македонија. Годинава оваа значајна смотра на театарот беше посветена на Тито. Во копродукција на Лабораторио Нове од Фиренца, Театар “ITD” од Загреб, “Kampnager” од Хамбург и “МАГ” Цултуреи Едпериенце од Скопје, македонските артисти заедно со своите колеги од други европски театри, ја изведоа претставата “Weddings & Trials”, “Тито, сигурни дијаграми на копнежот” работена според текстот на Слободан Шнајдер.

Режисери на ова одлично дело, кое во Македонија имаше бројни гледачи, се тројца млади Македонци – Дејан Дамјановски, Мартин Кочовски и Дејан Пројковски, а уметничкото водство му е доверено на Бранко Брезовец, кој го направи текстуалниот предлог и адаптацијата со спојување на драмата „Глорија“ и словенечката воена приказна „Црна орхидеја“. Извонредната сценографија ја потпишува Тихомир Миловац, музиката е на Марјан Некака, а раскошните и функционални костими се на Благоја Мичевски. Во претставата играат 25 артисти, меѓу кои е тешко да се издвои најдобриот. Како што оценуваат театарските критичари ова е нова режија, со сцени кои буквално ја шокираат публиката во гледалиштето, а голото тело на еден од актерите што во Македонија беше оценето како „вулгарен чин“ поради погрешно видување го смени поранешниот министер за култура на македонската влада.

Претставата наиде на одличен прием во ХНК во Загреб, а „Македонски глас“ побара куси изјави од неколку македонски артисти што учествуваат во неа.

“Дојдовме овде да го просветиме македонскиот и хрватскиот народ, а најмногу поради вас, нашите медиуми. По долго патување во ноќта стигнавме во Загреб. Сместени сме во одличен хотел, блиску до ХНК каде нашата претстава за Тито ќе биде прикажана. Се чувствувам пријатно што повторно се гледам со мене драги луѓе од Македонија кои сега живеат во Хрватска”, Ѓорѓи Лукаревски.

“Точно пред 40 години првпат дојдов во Загреб. Ништо се нема променето: Академијата

иста, камењата исти, професорот ист... како да не поминале сите тие години”, Емил Рубен.

“Во Загреб сум по 1991 година кога овде снимав една од улогите во филмот на Рајко Грлиќ – “Чаруга”. Тука живеам месец и половна. И сега ми е многу пријатно зошто гледам дека Загреб не е ни малку сменет. Единствено ми е жал што не можам да ги видам истите луѓе. Посебно задоволство ми причинува што учествуваме на овој Фестивал, во ХНК, па ќе имаме можност да видиме уште некои други претстави. Како да сум се вратил во младоста... сепак театарот е мојата прва љубов”, Петар Арсовски.

М.А.Бујаклија

Денот на независноста на Македонија

На 10 септември 2007-та во Загреб, во Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска се одржа скромен прием по повод 8 Септември, Денот на независноста на Македонија. На него присуствуваа претставниците на Заедницата на Македонците во Р.Х., претседателите на македонските културни друштва во Хрватска и неколкумина хрватски пријатели на Македонија.

Домаќин беше Стојан Руменовски, министер советник и вршител на работите а.и., кој поздравувајќи ги гостите, меѓу другото рече:

“Дозволете ми, најнапред, од мое и од името на колегите во Амбасадата, да Ви се благодариме на Вашето присуство и на овој начин, скромно, но заеднички да го одбележиме големиот настан со кој отпочна новата историја на современа, независна и самостојна Република Македонија.

Пред 16 години, на 8-ми Септември 1991, на спроведениот референдум над 95% од граѓанитена Република Македонија се изјаснија за самостојна и суверена Македонија. На референдумот му предходеше Декларација за независност што првиот повеќепартиски македонски Парламент ја усвои на 25 јануари 1991 година, а која потоа беше потврдена со Декларација за прифаќање на референдумските резултати на 18 септември 1991 во Собранието на Република Македонија. Следен важен чекор во зацврстувањето на независноста на нашата држава беше усвојувањето на новиот Устав на 17 ноември 1991 година.

Независноста и Државноста на Македонија, како што е познато, прва ја признаа Република Бугарија, а потоа Турција, Словенија, Хрватска, Русија, Босна и Херцеговина итн. Меѓународно-правниот субјективитет на Република Македонија дефинитивно беше потврден на 8 април 1993 година кога со акламација во Генералното собрание на Обединетите нации. Сепак, поради противењето и неприфаќањето на нашето уставно име, зачленувањето во ОН беше направено под привремената референца Поранешна југословенска Република Македонија. Разговорите за надминување на разликите околу уставното име на нашата држава, како што знаете, се уште се водат под покровителство на ОН. Македонија досега има воспоставено дипломатски односи со 158 држави во светот, а под уставното име е признаена од 117 меѓу кои и три од постојаните членки на Советот за безбедност на ОН - САД, Русија и Кина.

Шеснаесетиот роденден од осамостојувањето, нашата држава го одбележува во очекување на покана за членство во НАТО и добивање датум за почеток на преговорите за членство во ЕУ, во што низ богатата соработка успешно ги користиме и искуствата на Р. Хрватска.

И во оваа прилика посебно ми е задоволство што можам да истакнам дека меѓу Р. Македонија и Р. Хрватска постои високо ниво меѓусебни пријателски односи и соработка на сите полиња, во што и вие низ вашите активности низ друштвата и другите форми на организирање, но и лично со вашиот углед во вашите средини, значајно придонесувате.

Со желби за натамошни успеси во Вашите активности за афирмација на Р. Македонија во Р. Хрватска во секој

поглед, како и со подготвеноста на Амбасадата за заемно корисна соработка на тој план, уште еднаш сакам на сите Вас да Ви се благодариме на денешното Ваше присуство овде во Амбасадата, зошто таа е и Ваша и во неа треба почесто да доаѓате, а не само ние да доаѓаме кај Вас. Уште еднаш Ви посакам многу успех во Вашите активности, како и на личен план на Вас и на Вашите семејства.

Нека ни е честит празникот и нека е Вечна нашата Македонија.,

М.А.В.

Драган Андрески именуван за доајен на воено-дипломатскиот кор

Военото аташе на Република Македонија во Хрватска генерал - потполковник Драган Андрески, е именуван за доајен на воено - дипломатскиот кор во Хрватска. Изборот на македонското воено аташе во Хрватска, меѓу 24-те странски земји кои имаат воен претставник и 10 нерезидентни, се изврши на 14 мај годинава.

– Во практиката тоа значи координатор на целокупната работа, координатор на работите меѓу воените претставници и Министерството за одбрана односно Генералштабот на вооружените сили на Хрватска, изјави за МИА, генерал - потполковник Андрески и појасни дека изборот се врши по предлог на воените аташеа, а меѓу критериумите за именување на доајен на воено - дипломатскиот кор се пред се чинот, времетраењето на престојот во земјата и способностите.

Македонското воено аташе во Загреб, резидентно ја покрива Хрватска, а нерезидентно Словенија и Италија.

Македонија да се приклучи кон Европската Унија

На 26 и 27 август годинава во Блед се одржа дводневната конференција на Европската унија 2020: „Проширување и интеграција“, со цел да се даде придонес кон веќе започнатите дискусии околу предизвиците со кои во моментот се соочува Европската унија. На конференцијата учествуваа политички лидери, владини претставници од највисоко ниво, европски претставници и меѓународно признати експерти.

На неа присуствуваше и македонскиот премиер Никола Груевски, кој во своето излагање, меѓу другото истакна:

– Од перспективата на нациите во регионот, успехот ќе значи заменување на балканската историја со европската иднина. Косово претставува најголем преостанат предизвик на Западниот Балкан. Ние знаеме дека можноста да му се приклучиме на НАТО станува реалност и ние ќе направиме се што е во нашата моќ за да ја заслужиме таа привилегија. За граѓаните на Македонија, идниот априлски самит во Букурешт ќе биде состанок со иднината. Во исто време, како земја-кандидат, се стремиме да направиме прогрес во усогласувањето со копенхагенските критериуми со цел ЕУ да ги отвори преговорите за членство со Република Македонија во 2008 година. Нашиот народ предолго чека да им се придружи на главните европски текови, а ние мораме да ја зграбиме оваа историска можност. Владата е цврсто решена да ја исполни својата реформска агенда.

На маргините на Бледскиот самит, претседателот на Владата на Република Македонија Никола Груевски оствари средба со хрватскиот премиер Иво Санадер.

Како што соопшти владината прес-служба, двајцата премиери изразиле задоволство од прогресот што “јадранската тројка” го постигнува на патот кон целосната НАТО интеграција и истакнаа дека се надеваат дека по

КОНЗУЛАРНИ ПРАШАЊА

априлскиот самит во Букурешт ќе се сретнат и во својство на премиери на земји-членки на НАТО.

Премиерот Груевски го информирал хрватскиот премиер за економските резултати што ги постигнува Република Македонија, за реализацијата на Програмата на Владата на Република Македонија, како и за борбата против корупцијата и организираниот криминал.

МИА

Киро Глигоров ја прими наградата „Државник на столетието“

Поранешниот претседател на Република Македонија Киро Глигоров, во Сараево, БиХ, ја прими наградата на Меѓународната лига на хуманисти - Златна повелба на мирот Линус Паулинг - „Државник на столетието“.

Оваа награда му се доделува како признание за неговиот придонес во изградбата на мирот и разбирањето меѓу народите и државите.

Покрај претседателот Глигоров, добитници на ова високо признание на Меѓународната лига на хуманисти се и поранешните претседатели на Словенија, Милан Кучан и на Чешката Република Вацлав Хавел, како и претседателот на Хрватска Стјепан Месиќ, кој е добитник на признание-то „Државник на десетлетието“.

МИА

Меѓудржавна спогодба за правата на националните малцинства меѓу Р. Хрватска и Р. Македонија

Сплит: На 13-ти октомври годинава Министерот за надворешни работи на Р.Македонија, г. Антонио Милошоски присуствуваше на работниот состанок на министрите на земјите кандидати за влегување во НАТО, вклучени во иницијативата Адриатик - Балтик - Атлантик, на која беше дадена препорака НАТО, во Букурешт следната година, на Хрватска, Македонија и Албанија да им даде покана за влегување во оваа асоцијација.

Покрај другите присутни министри на средбата, министерот г. Милошоски со министерката за надворешни работи на Р. Хрватска, г-ѓа Колинда Грабар-Китаровиќ потпиша спогодба за правата на националните малцинства во двете пријателски држави. Со неа се подобрува статусот на националните малцинства во двете земји, се дефинираат нивните права и се олеснува работата на асоцијациите на националните малцинства.

Во организација на Амбасадата на Република Македонија од Загреб и нејзиниот министер советник, г. Стојан Руменовски, на потпишувањето на оваа спогодба присуствуваа и претседателот на Заедницата на Македонците во Р.Хрватска, г. Ангел Митревски, претседателот на Советот на македонското национално малцинство на Град Загреб, г-динот Анастас Одџаклиски и претседателката на Советот на македонското национално малцинство на Град Сплит, г-ѓа Венка Джанко.

В.Р. Жгањер

Од овој број “Македонски глас” ја воспоставува рубриката КОНЗУЛАРНИ ПРАШАЊА. Во соработка со Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска, желба ни е да ви помогнеме во разрешувањето на вашите прашања во врска со конзуларните и правните дилеми што ги имате.

Затоа ве молиме на соработка. Праќајте ги вашите прашања на добро познатата адреса на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска

Родена сум во Струмица во 1939 година, каде работеше татко ми Хрват и каде ја запозна мојата мајка. На осумгодишна возраст се преселивме во Загреб, каде и ден денес живеам. Минатата година со Законот за денационализација вратен е имотот на мајка ми, што беше национализиран по завршувањето на Втората светска војна. Каде можам да побарам правен совет и, како единствена наследничка, да го добијам своето наследство?

Ружица Крушлин

Како што вели читателката Р. Крушлин, денационализацијата е извршена, значи имотот е вратен, односно некој собрал документи со кои докажал дека пред национализацијата имотот бил негов. Бидејќи во прашањето не е јасно дали мајката на Ружица е жива, веројатно некој од нејзините наследници, браќа или сестри на Ружица, или браќа на мајка и на Ружица и други роднини поднеле документи и барање и го добиле имотот. Поради тоа, Ружица треба да поведе приватно-правна постапка за докажување дека и таа е еден од наследниците, па да добие дел од вратениот имот. Во секој случај, Ружица мора да разговара со нејзините роднини на кои им е вратен имотот, зошто во прашањето стои дека имотот е веќе денационализиран и потоа да одлучи дали споразумно ќе бара и добие дел од тој имот или тоа ќе го бара по судски пат, за што секако треба да си ангажира адвокат во Р. Македонија.

Неодамна на Клиничкиот центар во Скопје ми констатираа дека боледувам од тешка болест. Советувано ми е лекувањето да го извршам на Клиничкиот центар “Ребро” во Загреб, Р. Хрватска. Кои документи ми се потребни за без проблеми да го остварам своето лекување во Хрватска?

Игор Настевски

Меѓу Р. Македонија и Р. Хрватска има Договор за социјално и здравствено осигурување, односно за надоместоци на трошоците направени за лекување во едната или другата држава, но тоа е само за итни случаи, кога македонски или хрватски државјанин на патување во едната или другата држава имаат потреба од итна здравствена услуга. Исто така, тоа важи во случај кога македонски државјани заминуваат на подолг престој во Хрватска и тогаш одат на прегледи во соодветната здравствена установа во Р.М., и потоа со тие обрасци од Фондот за здравствено осигурување добиваат соодветни документи кои по пристигнувањето во Хрватска ги предаваат во Фондот за здравствено осигурување на Р. Хрватска. Со нив потоа им се издаваат документи со кои можат да остваруваат здравствени услуги во хрватските јавни здравствени организации.

МАКЕДОНСКИ ОФИЦЕРИ НА ВОЕНО ШКОЛУВАЊЕ

Хрватското воено училиште “Петар Зрински” веќе четири години школува македонски офицери

д-р Мирко Шундов

“**Н**рватска vojna škola “Petar Zrinski” u Zagrebu obuhvaća nekoliko razina naobrazbe. Prva je izobrazba kadeta, mladih ljudi koji se mogu pridružiti vojsci. Upisani su na fakultetima u Zagrebu i Splitu, potpisuju ugovor s Ministarstvom obrane Hrvatske, smješteni su u našim prostorima i pohađaju nastavu na svojim fakultetima, a kad završe svoj program na fakultetima trebaju polagati časničku naobrazbu ili časnički tečaj, pa tako će na fakultetu dobiti stručnost, a kod nas vojnu nadogradnju i legalitet da bi dobili prve časničke činove. Nakon toga se zapošljavaju u vojsci. U zadnje dvije generacije to su studenti tehničkih fakulteta. Sljedeći program je naprednija časnička naobrazba, što je druga razina naše škole, odnosno namijenjena onima što su već dobili neke činove u vojsci. Zatim je razina Zapovjedne stožerne škole i zapovjedno stožerna, na kojoj već četiri godina imamo i naše kolege iz Makedonije, a traje 10 mjeseci. Najviša razina naobrazbe je Viša škola, tako zvana „generalska škola“, gdje isto tako imamo suradnju s časnicima iz Makedonije. I ne samo iz Makedonije, nego iz puno drugih zemalja, što je odličan način upoznati se međusobno. To je razina međunarodne i nacionalne sigurnosti, ratno umijeće, što je važno za kompatibilnost, partnerstvo, Jadransku inicijativu. Polaznici ovog stupnja obvezno su dva puta na studijskom putovanju u inozemstvu, a imaju i studijska putovanja po cijeloj Hrvatskoj. U ovoj školi završili su nekoliko časnika koji su danas važni oficiri u nekoliko europskih zemalja, kao što je Kiro Galazovski iz RM, koji će uskoro postati general Makedonske armije. Ove školske 2007. godine

Љупчо Костовски

imamo oko 600 ljudi, od kojih i troje iz Makedonije. Nastavni kadar je negdje oko 300 predavača i instruktora. Oni ovdje pohađaju školu i žive u našim prostorima.”

Специјално за “Македонски глас” ни изјави генерал бојник д-р Мирко Шундов, командант на Хрватското воено училиште “Петар Зрински” во Загреб.

Армијата на Македонија и Армијата на Хрватска имаат долгогодишна успешна соработка. Токму затоа македонските воени лица имаат можност да се школуваат на ова престижно училиште (трошоците за школувањето се на терет на Министерството за одбрана на Р. Хрватска), кое во изминативе години, освен за Хрватска, има образувано повеќе воени лица од неколку Европски земји, кои денес се наоѓаат на високи воени функции во своите земји. Благодарейќи на воениот претставник на Р. Македонија во Р. Хрватска, со одговорност за Р. Словенија и Р. Италија, генерал-потполковникот Драган Андрески, веднаш по пристигнувањето во Загреб, ги посетивме тројцата нови ученици на Хрватското воено училиште „Петар Зрински“.

Македонските војници пред бистата на “Петар Зрински”

Првиот е Љупчо Костовски, полковник бригадир, родум од Охрид, а сега на служба во Скопје, кој ќе ја посетува Воената висока школа, таканаречена “генералска”.

Вториот е Сашко Лафчиски, мајор, родум од Делчево, на служба во Скопје, кој ќе ја посетува Командно-штабната академија во Загреб.

Третиот е Синиша Недељковиќ, родум и на работа во Охрид, кој овде во Загреб ќе учи на Високата подофицерска школа.

Синиша Недељковиќ

Сашко Лафчиски

Во нашиот кус разговор ни изјавија дека се импресионирани од пречекот приреден во Хрватското воено училиште, одлично се сме-стени, се запознаваат со своите колеги и...веруваат дека со највисоки оцени ќе ги положат испитите што се пред нив во следните дванаесет месеци.

“Македонски глас” им посакува убав пре-стој и во Военото училиште “Петар Зрински” и во Загреб, па во Македонија да се вратат со нови знаења.

Текст и фото:

Марина Апостоловска – Вујаклија

Протоерејот на МПЦ во Хрватска се сретна со хрватскиот воен бискуп и генералниот викар

Протоерејот на Македонската право-славна црква (МПЦ) во Хрватска, Кирко Велински на 26 септември годинава во Загреб се сретна со воениот бискуп на Хрватска, Јурај Језеринац и со генералниот викар, Јосип Сантик.

Велински на средбата ги истакна позитивните искуства на македонските офицери за време на нивната едукација во хрватските воени школи.

МИА

КОРЕНИ 2007

По повод 8 септември, Денот на независноста на Р. Македонија, организиран е турнир во мал фудбал “КОРЕНИ 2007” во Дојран, СЦ “Истатов”

Турнирот го организираше МНР на Р.М., односно Координативното тело за иселеништво. На турнирот настапија екипи на иселеници од дијаспората и балканските земји и тоа: Друштвото на Македонците во Романија, СД “Калабак” с. Борје, Гора, Заедница на Македонците од Албанија, “Бањалучани 2002” – Босна и Херцеговина, “Виделина” – Македонска заедница во Србија, Заедница на Македонците во Р. Хрватска, ФК “Македонија” – Австрија, Македонска горанска заедница Гора на Косово, ФК “Носталгија” – Австралија, Македонски културни друштва, Словенија и Здружение “Прохор Пчињски” Пијаченца, Италија.

Нашата екипа беше составена од осум играчи: Марјан Гиговски, Дарко Горета, Крешо Павлиша, Елвир Кичин и Орце Ламбевски од МКД “Охридски бисер”, Загреб, Горан Динов од МКД “Илинден”, Риека, Јорго Кремиќ од МКД “Македонија”, Сплит и Данијел Михаљ од МКД “Браќа

Миладиновци”, Осиек. Десет прекрасни дена на натпреварување, дружење, размена информации како и посета на повеќе градови во Македонија.

За време на нашиот престој на турнирот во Македонија, ги посетивме градовите Скопје, Струмица, Дојран и Гевгелија. Последниот ден на доделување на пехарите имавме прием кај градоначалникот на Битола. За време на приемот разговаравме за животот на Македонците во Р. Хрватска, и повторно бевме поканети на следниот турнир на иселениците “Корени 2008”, кој ќе се одржи во Битола.

Ние како екипа ја претставивме Заедницата на Македонците во Р. Х. во најдобро светло, поделивме промотивен материјал, книги, монографии и “Македонски глас”. Го освоивме петтото место (златна средина) и наградата “ДИОНИЗ” за највесеља екипа. Првото место го освоија “Виделина” – Македонската заедница во Србија, втори беа ФК “Македонија” – Австрија, а третото место Друштвото на Македонците во Романија. За најдобар играч на турнирот е прогласен Цане Деспотовски од ФК “Носталгија” – Австралија.

Победници бевме сите, а се родија многу нови пријателства со надеж дека идната година повторно ќе пријателуваме. Голема благодарност до организаторите од МНР на Р. М., посебно до Данчо Марковски, Стево Симски и Тане Димовски од Агенцијата за млади и спорт на Р. М. како и до министерот-советник од Амбасадата на Р.М. во Р.Х., Стојан Руменовски и Управниот одбор на Заедницата. Благодарност и до ресторанот “Пунтица” од Фунтана во сопственост на Зоран Петровски и Принт студиото “Screen printing ЕАМ” од Штип, кои се погрижија за прекрасните дресови.

Орце Ламбевски

ОСНИВАЧКО И ИЗБОРНО СОБРАНИЕ НА МПЦО ВО РИЕКА

На 29. септември годинава одржано е оснивачкото Собрание на Македонска православна црковна општина во Риека. Пред бројните македонски православни верници, го водеше Митрополитот европски, Господин Пимен, протоереј-ставрофор, Блажо Кожарски, секретарот на европската митрополија, и протоереј Кирко Велински парохиски свештеник на Македонската православна црква во Република Хрватска.

Дневниот ред почна со молитва, а потоа беа именувани работните тела и членовите на Управниот одбор: претседател – Илија Христодулов и членовите: протоереј Кирко Велински, Вера Рибариќ, Милан Карашов, Спасена Младенова, Ивона Дуноски, Васа Лијаќ, на Надзорниот одбор: Марија Бан, Илија Младенов и Стојанка Ившиќ; Судот на честа – Велимир Лозановски, Нада Хорват и Слободанка Гавриловска. Избраните во одборите во неделата на Светата литургија пред Епархот положија заклетва.

Во неделата на 30. септември во црквата Св. Фабијан и Себастијан одржана е Света Архиепископска Литургија, на која чиноначалствуваше Митрополитот Европски г. ПИМЕН во

сслужение на протоереј-ставрофор Блажо Кожарски, епарскиот секретар со седиштето во Малме, Шведска и парохискиот свештеник протоереј Кирко Велински. На Литургијата покрај риечките македонски православни верници присуствуваа и гости од МПЦО Св. Злата Мегленска од Загреб, МПЦО Св. Наум Охридски од Сплит, МПЦО Св. Јоаким Осоговски од Пула и претставници од МКД “Браќа Миладиновци” од Осиек, министерот советник на Амбасадата на РМ во РХ, Стојан Руменовски, Данчо Петровски од Амбасадата на РМ во РХ, претседателот на Заедницата на Македонците во РХ Ангел Митревски и голем број верници пријатели на Македонците и на Македонија.

Црквата беше исполната до последното место, а многумина однадвор ја следеа Литургијата. Вредно е да се спомне дека оваа Литургија предводена од својот Епарх во Риека и околината имаше одзив и од многу подалеку од Риека. А за Македонците тоа беше празничен ден, исто како Велигден.

По Литургијата во Клубот беше организиран заеднички ручек за присутните, а по заедничката молитва пред јадењето, Митрополитот го благослови лебот (славскиот колач), кој беше поделен на верниците.

В. Настески

ПРЕТСТАВЕН ЈУБИЛЕЈНИОТ

По повод излегувањето на јубилејниот 50. број на списанието “Македонски глас”, во организација на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а под покровителство на Советот на националните малцинства при Владата на Република Хрватска, на 11 јули 2007 година во киното “Европа” во Загреб се одржа пригодна програма. На оваа скромна свеченост присуствуваа ценети гости од државните и градските органи: Шемсо Танковиќ, Жељко Заниновиќ, Иван Зеба, Жељко Мишура, Данчо Петровски, советник во Амбасадата на Р. Македонија и претставници на македонските културни друштва.

Програмата ја водеше Елизабета Петровска, која ги поздрави сите присутни и се заблагодари на пристигнатите честитки до редакцијата на “Македонски глас” упатени од: Кабинетот на претседателот на РХ, Стјепан Месиќ, Агенцијата за иселеништвото на РМ, Катедрата за новинарство при загребскиот Факултет за политички науки, Програмата за иселеници при Македонското радио од Скопје, Милена Клајнер од Канцеларијата за национални малцинства, Сибила Петлевски, Никола Гроздановски и естрадните уметници Арсен Дедиќ, Габи Новак и Костанинка Велковска.

Срдечни поздрави упатени се до членовите на првата и втората редакција на “Македонски глас” и нивните главни уредници Огнен Бојаџиски и Благоја Јовановски.

“Ideja o ovom glasilu rodila se davne 1993. godine. Prva dva broja tiskana su u Skopju uz potporu Ministarstva kulture RM i “Skopsko pivo”. Osnutkom Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi RH, “Makedonski glas” tiska se u skromnoj nakladi prvo u Zagrebu, zatim u Osijeku, a sada ponovno u Zagrebu na 44 stranice, 8 u koloru i u nakladi od 1.000 primjeraka. Glasilo uvelike doprinosi informiranosti svih Makedonaca i šire javnosti u Hrvatskoj, prenoseći vijesti o aktualnim temama i događajima u svim makedonskim asocijacijama iz Hrvatske, te novosti iz matične domovine Makedonije”, информираше Е. Петровска.

Претседателот на Заедницата, Ангел Митевски со благодарност за посетата ги поздрави гостите и изрази задоволство за успехот во нашата издавачка дејност. Нагласи дека мал број на малцинства овде во Хрватска можат да се пофалат со толку голем број отпечатени изданија.

Ненад Јовановиќ, член на Здружението на новинарите на националните малцинства при Хрватското новинарско друштво, на промоцијата рече: “Izlaženje 50. broja vašeg časopisa “Makedonski glas” prilika je za čestitanje i za razmišljanje. Ja kao novinar i pripadnik nacionalne manjine priliku za čestitanje vidim u činjenici da je putem “Makedonskog glasa” makedonska riječ prisutna u Hrvatskoj. U svakom od ovih brojeva koji se nekoliko godina pojavljivali pred zainteresiranim čitateljima u više gradova Hrvatske, gdje djeluje Zajednica Makedonaca, prezentirane su aktivnosti Makedonaca, ali i nalaženje njihovog mjesta u ukupnoj manjinskoj populaciji u Hrvatskoj. U brojevima su uz tekstove o poznatim ličnostima makedonske kulture i povijesti vidljivi i napori da Zajednica Makedonaca preuzme ulogu mosta između Hrvatske i Makedonije. Tu su vijesti o kulturnim zbivanjima unutar hrvatskog društva, ističući tako potrebu makedonske manjine da se njezini pripadnici uklope u hrvatsko društvo kao ravnopravni građani, svjesni svog identiteta.”

Navođenje razloga za razmišljanje počnimo s podsjećanjem na novinarsku izreku: “Što nije zabilježeno, nije se ni dogodilo!” Na žalost, previše toga što se događa u Makedonskoj zajednici ostalo je zabilježeno samo u “Makedonskom glasu”, što nas još jednom navodi na pitanje u kolikoj su mjeri manjine prisutne u javnim, prije svega elektroničnim medijima. Uz 7,5% pripadnika nacionalnih manjina, Hrvatska radiotelevizija daje nam daleko manje prostora u svojem programu. Emisija “Prizma”, s trajanjem manje od jednog sata tjedno namijenjena je za 22 manjine u Hrvatskoj.”

Огнен Бојаџиски, првиот главен уредник на “Македонски глас”, поздравувајќи ги гостите, на сегашната редакција и главната уредничка Марина Апостоловска, како и на сите ветерани од првиот број им упати честитки и благодарност. „Македонските траги во Хрватска постојат од поодамна, од времето на Охридската архиепископија и Салона. Македонците во Хрватска, а особено во Загреб, од педесетите години организираа културни средби, а од почетокот на деведесетите години во неколку градови организираа јатки за денешните македонски културни друштва“, рече О. Бојаџиски.

Благоја Јовановски, вториот главен уредник, упати поздрави и изрази задоволство со присуството на оваа скромна прослава, кое ја презентира македонската култура, јазикот и духовноста во нашата втора татковина Хрватска, па рече:

“Секоја редакција, секое информативно списание, го оправдува своето постоење доколку успева да одговори на потребите, барањата и желбите на неговите читатели. Постојењето на “Македонски глас” е условено од мноштво специфични мотиви, цели и интереси и поради тоа го доживеа и 50. број и остана верно на првичната замисла за неговото раѓање во дамнешната 1993 год. Од неговите страници извира пораката за сочуввање на националните белези, јазикот, културата и верата. Прозорецот “Македонски глас” претставува заедничко огледало на нашето битие, на минатото, сегашноста и иднината.”

Главната уредничка, Марина Апостоловска, со видно расположение упати поздрави до ценетите гости и сите присутни. Со голема возбуда и радост изрази задоволство што прославата на јубилејниот 50. број на “Македонски глас” се одржува во времето кога таа ја има таа одговорна должност.

Прославата продолжи во пријатна атмосфера и закуска.

Напиша и сликаше
Марко Паризоски

ПРОМОЦИЈА НА „МКД “ИЛИНДЕН” ВО ЗАГРЕБ

Во истиот простор, киното “Европа”, во Загреб, потоа беше претставена Монографијата “ИЛИНДЕН” на МКД “Илинден” од Риека.

Ова вредно авторско дело на Владо Настески е документ за животот, културата и опстојноста на Македонците во Риека и пошироко во возбудливиот историски период од осамостојувањето на Република Хрватска, од 1991 до 2006 година.

50. БРОЈ НА “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Во воведот Владо Настески кратко напиша: “Како едно непишано правило, секој кој ја напуштил својата родна гротка во себе сигурно се обврзал дека ќе се врати брзо назад. Но, животот носи и нешто друго. За да ги поврзе невратените и што помалку да се чувствува осаменоста, во Риека е формирано МКД “Илинден” како дел од татковината, а младите генерации да ги заинтересираат за нивното потекло”. Потоа, авторот Настески ги поздравил ценетите гости и сите присутни и со упатена благодарност се обрати:

“Monografija je nastala iz potrebe registriranja golemog broja aktivnosti MKD “Ilindena” i Makedonaca u Rijeci, njihovog života, njihove organiziranosti te zbog nastojanja da Makedonci ne zaborave svoje podrijetlo i običaje koje su sa sobom donijeli u novu sredinu, živeći i radeći s domicilnim stanovništvom koje se svakako u mnogome razlikuju od njih. Monografija je na neki način i dio ovog jubileja 50. broja našeg časopisa. Veliki dio članaka koji su objavljeni u proteklih petnaest godina u “Makedonskom glasu”, našli su svoje mjesto u Monografiji. Zabilježeni su i mnogi prilozi iz drugih hrvatskih i makedonskih novina, ako sam do njih došao. Ona nije samo moj trud, već i mnogih suradnika, mojih Makedonaca iz Rijeke. Ona je izdana odlukom Upravnog odbora našega Društva. Osobno sam sretan i ponosan što sam ovom Monografijom zabilježio jedno poglavlje života i rada Makedonaca u Rijeci i Hrvatskoj, o kojemu se evo i danas govori.”

М. Паризоски

Благоја Јовановски, Марина Апостоловска и Огнен Бојаџиски

Членовите на сегашната редакција на “Македонски глас”

ИЛИНДЕН 2007

МАКЕДОНЦИТЕ ВО ХРВАТСКА ДОСТОИНСТВЕНО ГО ОДБЕЛЕЖАА ГОЛЕМИОТ ПРАЗНИК

Во “Голубињак” крај Риека на чествувањето на националниот празник Илинден присуствуваа повеќе од 800-тини луѓе

Автор на текстовите и фотографиите: **Владо Настески**

Во патиот шумски рај, во срцето на Горски Котар, општина Локве, на 28 јули годинава беше свечено одбележан најголемиот национален празник на Македонците – Илинден, симболот во историјата на македонскиот народ. Македонците во Хрватска му се одолжија на најсвечен начин, собрани од Осиек до Пула, од Сплит и Загар до Загреб, а беа присутни околу 800 луѓе, што ни зборува дека далечината и од 600 км од најодалечниот Осиек не е пречка да се дојде на дружење и средба со своите сонародници.

Весело, со песни и ора, со муабети, добра и разновиден програма, тоа беше можност да се заборави на сè околу себе. За ова допринесоа и гостите од Македонија, Ф. А. во “Јанко Глигоров” од Свети Николе и КУД “Анка Ошпун” од Лудбрег, Хрватска, кои создадоа пријатна атмосфера и задоволство и на Македонците и на нивните гости и пријатели од Хрватска.

Одбележувањето на 104. годишнина од востанието во Крушево на 2 август 1903 година и Денот на Свети Илија е значајно во Македонија и секаде каде живеат и дејствуваат Македонците, па така и оваа година во Хрватска нејзините сограѓани од македонско потекло го сторија тоа во организација на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и МКД “Илинден” од Риека, а беше финансирана од Советот за националните малцинства при Владата на РХ.

Службениот дел почна со најавата на домаќинот - претседателот на МКД “Илинден”, Илија Христовулов, кој им посака добродојде на поканетите и сите присутни. Посебно ги поздрави амбасадорот на РМ во РХ, Махи Несими со сопругата и неговите соработници, високите претставници на државната и локалната самоуправа на Град Делнице, општината Локве и општината Свети Николе, пратеникот во Хрватскиот сабор, Шемсо Танковиќ, претставникот на Стопанската комора на Град Риека, Винко Мичетиќ, потпретседателката на Заедницата на Македонците во РХ, Јагода Цветичанин, претставниците на Хрватскиот хелсиншки одбор, претставниците на Советите на македонското национално малцинство во РХ, културните друштва

во Република Хрватска “Охридски бисер”, “Браќа Миладиновци”, “Македонија”, “Билјана” и “Илинден”, Црковната општина “Св. Јоаким Осоговски” од Пула, претставници на Хрватската војска, претставници на другите национални малцинства, претставници на медиумите, религиозните и другите заедници и групи, како и на сите гости и сограѓани.

Христовулов ја искористи приликата да упати благодарност на општината Локве и нивните граѓани, како и на паркот “Голубињак” на “Хрватските шуми”, кои и годинава изразија желба да ни бидат домаќини и ни ги отворат вратите за чествување на нашиот празник.

Во уводниот службен дел присутните меѓу првите ги поздрави амбасадорот на РМ во РХ, неговата екселенција Махи Несими, со порака дека денес овде сите заедно сме собрани да се потсетиме на најголемиот македонски празник Илинден, па рече: “Овде денес треба да се потсетите каде сте родени и од каде сте дојдени, да се гордеете што ја претставувате својата родна земја во државата во која сега живеете. Мене како амбасадор од РМ ми претставува голема чест кога од многу граѓани и државни структури во Хрватска слушам само добри зборови за однесувањето на Македонците во Хрватска. Заедно со Р. Хрватска убедени сме дека сме заслужиле во наредната година да добиеме покана за членство во НАТО - пактот и поинтензивно да почнат преговорите за членство во ЕУ. Да живее Илинден.”

Потоа, собирот го поздрави пратеникот во Хрватскиот сабор, Шемсо Танковиќ, кој со неколку збора присутните ги потсети на трагичните илинденски моменти во историјата, страдањата и вечната борба на македонскиот народ за слобода, па рече: “Нека ви е чест што можете да го славите Илинден и со тоа да им се одолжувате на оние кои се бореле за оваа сегашна слобода.”

Во име на општината Локве, началникот Антон Михелчиќ, домаќин на месноста Голубињак, на присутните им се обрати со неколку збора, со честитки за празникот и благодарност што по третпат ова место е одбрано за прослава. На присутните Мирко Мирковиќ, помошник министер во Министерството за наука, образование и спорт, им го честита Илинден и им пренесе поздрави од своето министерство. Собирот го поздрави и Јагода Цветичанин со благодарност кон револуционерите кои во 1903 година ни донесоа куса слобода со своите животи, па потоа 1944 година, и еве денес горди сме што имаме слободна Македо-

нија и слободна држава во која живееме. Градоначалникот од Свети Николе, Слободан Доневски, на собирот му упати честитка во свое име, во името на денешните играорци кои настапуваат, како и од своите граѓани, па посака на овој убав ден сите да бидат задоволни со настапот на Ф. А. од Свети Николе. Пред собирот беше прочитана телеграмата од претседателот на РХ, Стјепан Месиќ, кој им го честита националниот празник “Илинден” на своите граѓани.

Секако, сè што следеше по официјалните говори беше многу поинтересно, поубаво, радосно и повесело. Уште еден собир со голем ритам, песни, убави девојки и момчиња во народните носии, со виното, пивото, некаде и мастиката, многу слатки подготвени и донесени за оваа прилика, секако со македонски мирис, што на собирот му го дадоа вистинскиот импулс. Ширината на просторот дозволуваеше да се игра, прошета, седи и ужива со пријателите, роднините, да се јаде на прострените килимчиња, на клупите, а најмладите да трчаат околу родителите. Многумина го пофалија војнички грав... а секаде се слушаше за одличната организација на домаќините, а ние ќе ги споменеме најзаслужните: Илија Христодулов, Марија Бан, Михаило Давчевски, Спасена и Илија Младенови, Владо Настески, Ивона Дуноски, Фрањо Баришиќ (со грижата околу гостите и за трудот околу логистиката на собирот), домаќинката во клубот, Вишња и многу други.

Така уште еден собир на Македонците во Хрватска заврши во прекрасно дружење, обоено со мириси, звуци на народна музика и пријателски средби и разделби со поздравите: “Нека ни е вечен и честит Илинден, да се видиме и догодина.”

АНСАМБЛОТ “ЈАНКО ГЛИГОРОВ” ОД СВЕТИ НИКОЛЕ

Оваа година од Македонија на прославата на Илинден учество зеде фолклорниот ансамбл “Јанко Глигоров” од Свети Николе, кој работи при Домот на културата “Крсте Мисирков” и во својот град опстојува веќе 35 години. Има 120 членови, поделени во шест групи, како и Женско вокално трио на изворни песни и солисти-пеачи, кои ги придружува Народниот оркестар. Во својата програма негува изворни ора од Овчеполието, народни обичаи и стилизирани ора. Во текот на неговото постоење покрај многубројните самостојни целовечерни концерти, учествува и на многу фестивали во Македонија и во странство.

На Илинден, на 2 август 2007, прославата продолжи во Клубот на Македонците во Риека, кој беше исполнет до последно место. Се слаveshe до доцна во ноќта, скоро до полноќ. Исто така беше весело, а празникот беше одбележен на најсвечен начин.

Во Македонија скоро да нема место каде не учествувале, а во странство гостувале во Германија, Турција, Романија – каде има освоено Златна плакета во градот Драгонешт Олт, Бугарија, Унгарија и други.

Гостите во Голубињак се претставија со неколку песни и ора, од кои: Вардарки, Калајдиското, Комитското, Егејки и Овчарки. Со оркестарот како солисти настапија: Миле Кралевски, Анита Трајчева и Бобан Јаневски.

Македонија да ја направиме успешна, просперитетна и економски силна

На 2 август годинава во Крушево свечено беше одбележан националниот празник Илинден. „Македонија да ја направиме успешна и просперитетна, силна и достоинствена, затоа што само заедно обединети ќе ја добиеме нашата битка, битката на оваа генерација, битката на нашите идеи и стремежи“, рече премиерот Никола Груевски во своето обраќање на Мечкин Камен во Крушево.

Ова е Илинден на македонската иднина каде успехот е услов, каде не смееме да потфрлиме и на што постојано упорно работиме. Ова треба да е порака која ќе ја подигне самосвеста, која ќе ја потенцира одговорноста кај секој еден од нас и ќе го јакне духот. Порака која ќе ја гради државата и нејзината иднина, рече Груевски, додавајќи дека ако битката на нашите претци, на нашите Илинденци беше слободна и самостојна Македонија, нашата денешна битка е просперитетна и економски силна Македонија.

КУД “АНКА ОШПУХ” ЛУДБРЕГ

Поканата на МКД “Илинден” да се придружат на овогодишната прослава на Илинден, КУД “Анка Ошпух” со задолство ја прифати. Сите 20 минути на нивниот настап беа доволни да се побуди интересот кај публиката, со убавите игри од Меѓимурје, во кои има многу унгарски елементи, особено шеговитата игра кога момчињата си ги разменуваа шапките, а девојките воодушевија со одличниот настап и носите.

Во разговор со Миливој Дресер, еден од водителите на КУД од Лудбрег, дознаваме дека се млада фолклорно друштво формирано 1976 година, во кое работат неколку секции, а особено се горди на тамбурашката секција. Добро соработуваат со малцинските културни друштва од нивниот град и околните места. Досега двапати настапиле во Франкфурт на Светските фолклорни средби, а имаат многу настапи во Хрватска и околните држави: Унгарија, Австрија, Германија, Италија. Во 1997 година настапиле на Балкан фест во Охрид, а оствариле и возвратна посета на едно КУД од Македонија.

- Ако Илинден 1903 година беше Илинден на македонскиот непокор, ако Илинден 1944 година беше Илинден на македонската искреност и сплотување, Илинден 2007 година е Илинден на македонскиот стремеж, Илинден на македонската битка за успех, за економскиот развој, за подобар и подостоинствен живот на сите граѓани, нагласи Груевски.

“Фактот што сме тука и го славиме големиот македонски празник зборува за победата на Илинден“, рече Груев-

ски, посочувајќи дека заклетвата „слобода или смрт“ е судбински извор дефиниран во зборовите на Даме Груев „по добро ужасен крај, отколку ужас без крај“. Тој додаде дека овие зборови жестоко ја содржат енергијата и свеста за независна и суверена држава, Република Македонија.

Груевски подвлече дека принципите на Крушевскиот манифест се историски доказ за широко изразената демократска, толерантна братска и космополитска ориентација на македонскиот народ за заедничка борба со сите етнички заедници, за создавање македонска држава.

- Тие вредности денеска се вградени во Уставот на Република Македонија. Со нив се гарантираат основните човекови права и граѓанските слободи, рамноправност и сожителство на македонскиот народ со своите сограѓани, со Албанците, со Турците, со Ромите, со Србите, со Бошњациите, со Власите и со сите останати што живеат на овие простори во Македонија. Еднакви права, но и обврски за зачувување на заедничкото добро, подвлече премиерот Груевски.

На чествувањето во Крушево присуствуваа делегации на Владата, на Собранието, на Кабинетот на претседателот на РМ, на Генералштабот на Армијата на Република Македонија, на МПЦ, на Советот на Научно-културните средби „Десет дена Крушевска република“, на политичките партии, на дипломатскиот кор, на градоначалници на општините и претставници на здруженија.

МИА

Разговор со градоначалникот на Свети Николе, Слободан Донеvски

Со Фолклорниот ансамбл од Свети Николе во Риека допатува и градоначалникот Слободан Донеvски со група соработници од Градскиот совет. Причина зошто се одлучивме на разговор со него е на нашите читатели да им го приближиме Свети Николе, кој е меѓу четирите најразвиени општини во РМ.

Господине Донеvски, ве молам за читателите на “Македонски глас” да ја претставите општината и себе си, со карактеристиките со кои се одликува тој дел на Македонија.

Јас сум Слободан Донеvски, а за градоначалник во мојата општина избран сум по третпат, а и во три мандата сум пратеник во македонското Собрание.

Свети Николе лежи во Овчеполската котлина, која опфаќа 34 населби на површина од 480 км² и се вбројува меѓу најголемите општини во Републиката. Во неа живеат преку 18.000 жители од кои 97,34 % се Македонци, а останатиот дел се Турци, Власи, Роми, Срби и Бошњаци. Името градот го добил по најголемата црква Свети Никола, а има уште 40 цркви. Општината е на надморска висина 200-400 метри и тлото е погодно за развој на земјоделие и сточарство.

Рековте дека имате природни ресурси за развој на општината, ви погодува природната положба зошто сте сместени во центарот на рамнината. Какви се идните планови за развој на општината?

Општината располага со 64.000 хектари плодна површина, од тоа вкупно 28.000 хектари земјоделски обработлива, а искористеноста е 80 %. Положбата на населбите и природните погодности се основниот предуслов што најголемиот дел од населението се занимава со земјоделска и сточарска дејност. Зачуваните природни ресурси и чистата животна средина во Овчеполското овозможува примена на органско земјоделско производство и одржлив развој. Тука е Агро комбинатот “Овче Поле”, фабриката за бетон, фабриката за конзервирање зеленчук, лозарството, месната индустрија, па така целиот

комплекс е поврзан со производство на здрава храна, а сега се протежира производство на био-продукти. Перспективата на градот по некои истражувања се извориштата на нафта со капацитет од 2 милиони барели нафта во длабочина од 2 до 3 километри, потоа производство на алтернативна енергија со искористивост на ветровитите 264 дена во годината со измерените ружи на ветровите - за изградба на ветрењачи, па Свети Николе може да биде добар потенцијал за добивање електрична енергија.

Значи, Свети Николе има добра перспектива за развој, а локалната самоуправа видливо е дека вложува многу културни напори да може го следи индустрискиот развој на градот. Што конкретно се вложува во оваа насока?

Културата е во ингеренција на локалната самоуправа. Имаме супермодерен дом, изграден пред многу години, кој со своите 10.000 м² е повеќе од функционален. Во него работат Ф. А. “Јанко Глигоров”, кој денес е ваш гостин, а и Сценската драма 47, библиотеката, пејачката група, балетската група, мандолинската група, градскиот хор, па Домот на културата е храм на културата во Свети Николе. Во периодот од 1973 година се организира манифестацијата “Регионални фолклорни смотри”, која ги опфаќа општините на источниот регион, а во последните 7 години се организира фестивал на изворен фолклор “Тодорица”, кој има интернационален карактер.

Вашиот престој во Риека покрај воспоставувањето на културните соработки со МКД “Илинден” секако има и некое друго значење.

Секако оваа прилика ќе ја искористиме и за некои средби со стопанственици од градот Риека, со некои структури од општините Локве и Делнице, во врска со индустриски размени, размени на идеи и луѓе, а како сме ние потенцијални производители на здрава храна, да ги разгледаме и цените и понудите. Иако се работи за голема дестинација од скоро 1.000 км, мислам дека денес комуникациите се поефикасни со модерните патишта па превозот. Постои шанса да направиме контакт групи со Стопанската комора на градот, па постои реална шанса да донесеме здрава и еколошка храна во Риека.

Разговарал: Владо Настески

По патиштата на Александар Македонски

БИТОЛА ВО РЕОНОТ НА ХЕБРАН

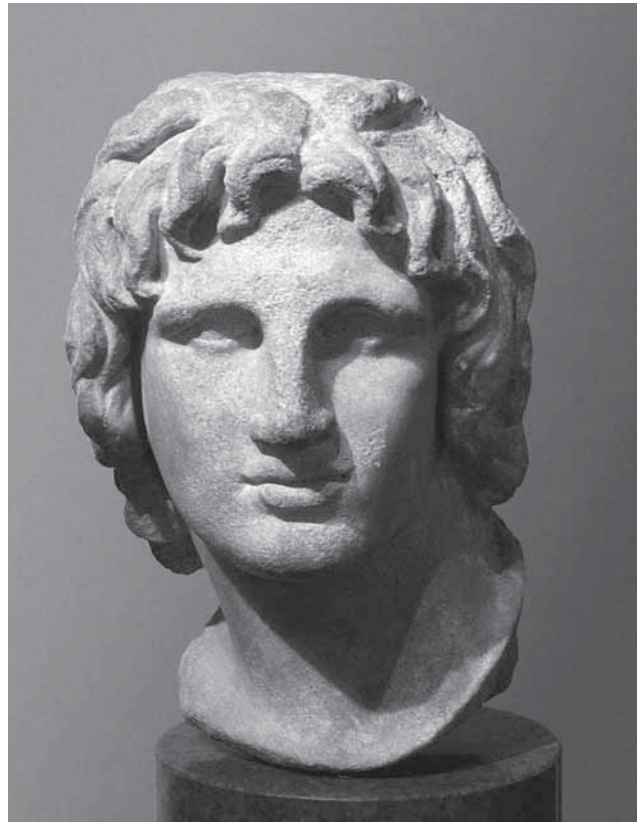
Во Палестина, во областа Хебран, постојат две гратчиња со имиња како и во Македонија. Тоа се градовите Битола и Гевгелија, тврди Абас Авад Абделкарим, постдипломец на Институтот за социолошки и правно-политички истражувања во Скопје. Во изјавата за МИА, Абделкари вели дека постојат уште неколку други сличности. “Дел од жителите на Битола во Хебран денес како бегалци се преселиле во Јордан. Најголемото семејство во овај град се вика Ал Адам. Тие својата Битола ја нарекуваат БИТУЛА. Другото помало гратче - Гевгелија, го викаат ГЕЛГИЛИЈА.

Вашето македонско село Морани, во општината Студеничани, го носи името на една цела населба во Ерусалим. Неодамна во Палестина беше објавена книга на писателот Мухамед Алипкера, во која се наведуваат врските меѓу “нашето и вашето Морани”, раскажува Абас Авад Абделкарим. Според него, има и други сличности. “Вие Македонците велите Карпалак, а на арапски во Ирак градот се вика Карпалк. Или Скопското село Чифлик, е истоимена населба во Неблус, вели Абделкарим”.

“Додека сум тука во Македонија ги истражувам и спротивните врски, односно примената на арапски зборови и поими во вашата земја”, истакнува Абделкарим. Тој вели дека во периодот од 1982 до 1991, кога првпат престојувал во Македонија, а и сега во овие две години, се уверува во сличностите:

- Мислам дека овие односи датираат од времето на Александар Македонски. Во Македонија забележав многу книги за Египет. Вашиот писател Божин Павлоски ја напиша книгата под наслов “Египетска сонувалка”, а академикот Радован Павловски многу пишува за Египет. Забележувам многу дуќани, деловни објекти и слично што се викаат “Египет”, “Вавилон”, “Јордан”, хотелот “Дамаск” во Тетово или Арапска куќа во Скопје. Има и арапски гробишта, додава Абделкарим. Тој наведува дека д-р Џемаили Мухамед од Каиро неодамна објавил книга со поднаслов “Македонија меѓу минатото и сегашноста”, во која говори за арапскиот херој на југот на Балканот, токму за Македонија.

“Мора да се признае дека понекогаш се пишувало или зборувало лошо и за двете страни. На пример во византискиот период, тука во Македонија, Арапите се доживувале како лоши луѓе, па затоа е честа изреката “црна Арапина”. Во Кума-

новскиот проглас од 1945 година во заедничката борба против окупаторот како заедница се повикуваат и Арапите, што значи дека имало врски. Според моите сознанија, станува збор за кумановското семејство Абу Салим. Кога дојдов тука пред година и пол, големото палестинско семејство Абу Салим ми порача да ги поздравам нивните братучеди во Македонија. Слушнав дека кај вас е познато семејството Дудин. Но, тоа е исто така големо и познато семејство уште пред 1500 години во Дура во Хебран, вели Абделкарим.

Абас Авад Абделкарим одлично пишува и зборува македонски. Деновиве како член на Здружението на граѓаните на арапско-македонско пријателство и соработка АРАП-МАК присуствуваше на одбележувањето на годишнината од формирањето на друштвото во Битола. На таа манифестација битолскиот поет и книжевник Панде Манојлов се претстави и со песната “Палестина”, а во изјавата за МИА вели дека добил посебна благодарница од здружението АРАП-МАК и дека неговата песна е препеана во палестинските територии, Јордан и Египет.

Во соработка со МИА,
Подготвил В. Настески

Протоереј Кирко Велински во повод формирањето на
Македонската Православна Црковна Општина во Риека

НОВО СВЕТИЛИШТЕ НА ПРАВОСЛАВНИТЕ ВЕРНИЦИ ВО ХРВАТСКА

Рrvi službeni svećenik MPC-a u Republici Hrvatskoj je Kirko Velinski. Rođen je 1972. godine u selu Rusinovo – Bero-vo, R. Makedonija. Nakon bogoslovnih studija stupio je u brak s Despinom Belčovskom. Za đakona je rukopoložen 1995. godine u crkvi Prepodobne Paraskeve u rodnom Rusinovu, a sveti je čin predvodio tadašnji mitropolit bregalnički, a sada arhiepiskop Ohridski i Makedonski, poglavar MPC-a G.G. Stefan.

Od 1995. do 1998. godine djeluje u bregalničkoj eparhiji, a potom preuzima parohijsku (župničku) dužnost u crkvi sv. Arhangela i Mihaila u Vinici. Godine 2002. imenovan je za svećenika u crkvi Sv. Uznesenja Kristova u Dračevu pokraj Skopja.

Na službu u crkvi Sv. Zlata Meglenska u Zagrebu, R.H., postavljen je 1. siječnja 2004. godine.

Za protojereja uzdignut je 29. listopada 2006. Tom je prilikom svečanu liturgiju predvodio mitropolit europski gospodin Pimen u crkvi Sv. Zlata Meglenska u Zagrebu. Na taj dan pada i svetičin imendan.

Iz knjige Ognena Bojadžiskog
“Makedonci u Hrvatskoj”

Меѓу православните верници во Риека владее доста голем интерес за формирање на православна црковна општина. По тој повод го замоливме прота Кирко да одговори на неколку прашања.

Македонското културно друштво “Илинден” во тек на последниве 4-5 години доста пати го начнуваше ова прашање. До надлежните црковни органи во Македонија се доставени барања за формирање црковна општина, подготвена е целокупната документација, остварени се телефонски разговори со Митрополитот за Европа, со неговото високо правосвештенство господин Горазд, особено за неговиот престој во Риека, па потоа со новиот митрополит господин Пимен, а верниците со нетрпение очекуваат да се случи овој чин. Можете ли нешто поконкретно да ни кажете за овие активности?

Кај верниците трпението и верата не треба никогаш да се доведат во прашање. Црквата можеби изгледа дека е спора, но таа е претпазлива и внимателна со донесувањето на секоја одлука и затоа е вечна. Навистина МКД “Илинден” и Советот на македонското национално малцинство во Риека дадоа огромен придонес во организирањето на црковниот живот во Приморско-горанската жупанија. Имено, по Божиќните празници оваа година беа испратени и последните неопходни документи до канцеларијата на Европската епархија, односно списокот на верници кои сакаа да бидат под јурисдикција на Македонската православна црква, дека во целост го прифаќаат правилникот на македонските православни општини, Статутот на Епархијата, Уставот на Македонската православна црква и одлуките на повисоките тела и органи. Желба на верниците во Риека е црковната општина да го носи името на Св. Цар Константин и царица Елена, со што се задоволени сите потребни норми. Во моментот се разгледува можноста да се најде слободен, а и погоден термин за сите и да дојде епархискиот Архиепископ, Неговото Високопресвештенство Митрополитот за Европа г. Пимен, да даде благослов и ја отвори црковната општина за духовна радост на сите.

Во Риека, МКД “Илинден” и Советот на македонското национално малцинство без оглед на тоа што не е формирана црковната општина солидно ги одработуваа обврските за своите сограѓани - македонските православни верници, сите потреби за задоволување на верниците се организираа, посебно поважните верски празници.

Како што реков во предходниот одговор, и МКД Илинден и Советот на македонското национално малцинство во Риека со својот труд направија многу, од анимирање на верниците, достоино дочекување и испраќање на свештениците и архиереите на Македонската православна црква за време на посетите, одржувањето на богослужбите и други молитвословија и зачувување на обичаите и традицијата кај нашиот народ.

Многу пати е пишувано за формирањето на црковната општина: во “Македонски глас”, “Нови лист”, на ТВ и на Радио Риека и некои весници во Македонија, па веројатно многмина се прашуваат за кога се предвидува формирање на општината.

Медиумите се една сериозна институција и затоа треба и со респект да се однесуваме кон нив. Тие бележат сè што ќе кажеме. Затоа треба добро да размислиме што ќе кажеме, потоа, тоа што ќе го кажеме да биде одмерено и аргументирано. Посебно кога се однесува во некој дел кој не зависи од нас и кој не е во наша надлежност, зборувам за отворањето на црковната општина во Риека: тоа е во надлежност на Епархиските тела на Европската епархија и, како што реков, кога ќе се исполнат сите услови се договара времето, па компетентна личност може да даде изјава. Јас искрено се надевам дека овие планови во текот на втората половина на 2007 година ќе се реализираат.

Со надеж дека овај разговор кој го направивте со верниците и со дел од Управниот одбор на “Илинден” и Советот и одржаната литургијата во црквата Св. “Себастијан и Флоријан” во Риека, а посветена на скорото отворање на црковната општина, ќе го смали нетрпението, па начелниот договор побрзо да се утврди и оваа година да се формира општината, за да заживее во потполност духовниот живот.

Пред сè ми беше посебна чест денес да бидам помеѓу вас и со вас, благодарам на сите верници кои дојдоа на светата литургија и допринесоа за убавата и молитвена атмосфера. Еве денеска на овој прекрасен ден одслуживме света литургија и ги помоливме светите цар

Константин и царица Елена да бидат секогаш наши заштитници и застапници пред престолот на Бога, за наше здравје и спасение. Исто така разговорот со иницијативниот одбор беше од исклучителна важност, значи, да се запознаат дека да се биде член на Црковна управа е голема чест, но и уште поголема одговорност. Тие треба со своето однесување да бидат пример меѓу верниците и во општеството во кое живеат и треба да знаат дека тоа е доброволно и волонтерски, без никаков материјален надомест (хонорар, дневници, патувања, итн...), дека треба да ги воспитуваат членовите во духот на Светото православие, да ги одржуваат и негуваат црковните и народните традиции и обичаи во МПЦ, меѓу членовите да развиваат христијанска хармонија, меѓусебна љубов, разбирање, да ги чуваат вистините на Светата православна вера според учењето на Господа Исус Христос содржано во Светото писмо и Светото предание, да не дозволуваат да се развива празноверие и кривоверие и да ја бранат честа и угледот на Македонската православна црква.

Владо Настески

БОГОСЛУЖБА ПО ПОВОД ПРАЗНИКОТ „СВЕТИ ЈОАКИМ ОСОГОВСКИ“

Пула: Како и секоја година така и оваа, Голема Богородица и Св. Јоаким Осоговски – денот на црковната општина „Св. Јоаким Осоговски“ во Пула, беа одбележани со богослужба, на која богослужеше парохискиот свештеник, протоереј Кирко Велински.

И овај пат, сите верници покажаа дека верата во нас сè повеќе се продлабочува. Не затоа што неј има во поголем број, туку затоа што некои верници од Истра по втор пат оваа година се причестија со телото и крвта на нашиот Спасител Господа Исуса Христа.

Со голема радост и гордост ги повторувавме зборовите на прота Кирко Велински, кои и овој пат одекнуваа во Фрањевачкиот манстир: „Љубов, радост и среќа нека не спојува, со Божји благослов и мир на сите“, рече притоа Велински.

Кршењето на светиот леб од кумовите Игор, Сашка и Филип Јаневски беше особено свечен чин, а и уште поголема радост за семејството Зоран, Љубинка, Антонио, Ангела и Андреа Петровски од Пореч, кои се јавија за кумови следната година. Предавањето на кумството за идната година исто така е посебен значаен чин во нашите православни македонски обичаи и традиции.

Со надеж дека догодина ќе бидеме во уште поголем број и уште повеќе сплотени, остануваме во молитвено расположение.

М. Златеска

Македонците во Албанија и во Хрватска го прославуваат големиот христијански празник Успение на Пресвета Богородица

Македонците од Мала Преспа традиционално го прославуваат големиот христијански православен празник Успение на Пресвета Богородица во црквата „Света Богородица“ во село Церје, изјави градоначалникот на Општина Пустец Едмонд Темелко, нагласувајќи дека на одбележувањето присуствуваат голем број Македонци од цела Преспа.

– Годинава за првпат беше одржана и света литургија во пештерната црква на островот Мал Град, чиноначалствувана од Отец Алексо, на која присуствуваа голем број - сите жители на Пустец, изјави Темелко за Македонското радио - Радио Скопје.

Тој додаде дека овој голем христијански празник се одбележува и со посета на претставници на еден меѓународен универзитет, кои најавија изградба на свој објект во Мала Преспа.

И Македонците што живеат во Република Хрватска го одбележуваат големиот христијански православен празник Успение на Пресвета Богор-

дица. Според првиот свештеник на Македонската православна црква во Република Хрватска отец Кирко Велински, тие иако одамна се заминати од својата татковина, традиционално го одбележуваат овој голем празник.

– Иако во Република Хрватска денеска е работен ден, Македонците што живеат во Загреб масовно ја посетија македонската црква каде што запалија свеќи и се помолија на Пресвета Богородица, која ја сметаат за заштитничка на нивните семејства, изјави отец Киро Велински. (МИА)

Со богослужба на Плаошник почна одбележувањето на јубилејот на МПЦ

Одбележувањето на 40-годишнината од автокефалноста на Македонската православна црква почна на 14 јули годинава со богослужба во црквата „Свети Климент Охридски“ на Плаошник, со која чиноначалствуваше најстариот архијереј по хиротонија - митрополитот Полошко-кумановски г. Кирил. Прославата заврши на 15 јули со света божествена архиерејска литургија во катедралниот храм на охридските архиепископи „Света Софија“ во Охрид.

Со светата литургија чиноначалствуваше Неговото блаженство, архиепископот охридски и македонски г.г. Стефан, во сослужение на членовите на Синодот на МПЦ, меѓу кои е и митрополитот Полошко-кумановски г. Кирил - учесник и потписник на документот на прогласувањето на автокефалноста на МПЦ на Третиот црковнонароден собор во 1967 година во Охрид. На свеченоста присуствуваа членовите на Синодот на Македонската православна црква, претседателот Бранко Црвенковски, премиерот Никола Груевски, претседателот на Собранието Љубиша Георгиевски, првиот претседател на Република Македонија Киро Глигоров, поглаварите на другите верски заедници во земјава и бројни претставници на јавниот, политичкиот и културниот живот.

Со импресивен настап членовите на хорот „Свети Климент Охридски“, оперскиот пејач Борис Трајанов и актерот Кирил Ристовски ја исполнија историската песна „1762-то лето“, кога од Цариград доаѓа одлуката за укинување на вековната Охридска архиепископија, која по долготрајни борби, понижувања и опстојувања беше возобновена два века подоцна. Со пригодна беседа по повод јубилејот настапи и писателот Јордан Плевнеш.

– По четиридецениско слободно дејствување на Македонската православна црква, оправдани се надежите и вербата на учесниците на

Соборот и благодарение на возобновената автокефалност МПЦ создава нова епоха во својот летопис, покажувајќи дека е вистинска и незаменлива мајка на сите свои чеда. Многубројни беа оние што се бореа и жртвуваа за повторно да и се врати славата и достоинството на древната Охридска архиепископија. Со исти чувства и со таква приврзаност кон мајката Црква беа архиереите и сите учесници на Соборот пред 40 години, рече поглаварот на МПЦ, додавајќи дека Македонија е земја на подвижници и праведници, земја на вистинољупци и правдољупци што, како што рече, заедно не прави земја на голем народ. Она што го поминавме и издржавме можевме и можеме само ние, Македонците. Девет века без сопствена држава, девет века робови и подвластени, девет века распнати, девет века - цела вечност, и пак живи, и пак со Бога, рече при таа пригода архиепископот г.г. Стефан.

МИА

МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула ПОДАРЕНИ СЕДУМ ИКОНИ

На православниот празник Св. Никола, на 19 декември 2006, Виолета Јуван на Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ во Пула и подари седум икони. Во таа пригода ни се обрати со овие зборови: „По повод десет годишнината од формирањето на МПЦО „Св.

Јоаким Осоговски“ и чествувањето на Св. Никола и ги подарувам на нашата црква овие седум икони од манастирот Св. Наум и црквата Св. Софија од Охрид, со желба да се собираме во оваа света просторија со чисти срца и благородни души.“

Истите, отец Влатко Божинов ги благослови на 7 април 2007 година на Велика Сабота и Свето Благовештение (Благоец). По поросувањето со светата вода и бакнувањето поставени се меѓу другите икони во просториите на црковната канцеларија. Свечен, свет ден, полн со радост за сите нас, а нашата света просторија од овој ден е побогата за уште седум свети дела. Отец Божинов овај свет момент го одбележа со зборовите: „Нека Бог на Виолета и даде сила и понатаму да може да и помага на црквата и на сите оние што им треба помош, а сите вие присутни следете ги нејзините дела, бидете живи и здрави и Божја благослов на сите.“

Виолета Јуван е верник и член на Управниот одбор на МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“, постојано присутна во црковните простории, а за нејзината хуманост нема зборови, затоа што е неизмерна, за што говорат и нејзините дела. Затоа, во името на сите верници, мора да се рече: „Виолета едно големо благодариме! Твоите икони ќе ги бакнуваме, да ни носат здравје, среќа, радост, дар и берикет и многу љубов. Нека Бог те благослови и ти биди здрава, среќна и весела со љубовта на сите нас.“

М. Златеска

ПРАВОПИСНИ ЗНАЦИ

ЦРТА

- а) Меѓу два броја наместо предлогот до обично се пишува црта (тире):
Во стихотворбите на Константин Миладинов (1830 - 1862) среќаваме чист народен јазик. - Првата светска војна (1914 - 1918) однесе милиони човечки жртви. - Човекот имаше 30 - 35 години.
- б) Ако пред првата цифра стои предлогот од, тогаш не се пишува црта (тире), туку се напишува предлогот до: *Григор Прличев живеел од 1830 до 1894 година.*
- в) За да се означи растојанието меѓу две и повеќе места или правецот на движењето од едно место кон друго, помеѓу нивните имиња пишуваме црта (тире):
- Прекинато е движењето на патот Битола - Охрид. - Растојанието Скопје - Белград авионот го зема за еден час.*
- а) Две имиња тесно сврзани во еден поим се сврзуваат со црта (тире):
Натпреварот Победа-Работнички заврши нерешено. Дуетот Сариевски-Николова исполни две народни песни.
- б) Во печатарската практика цртата во случаите под а) и в) се бележи без растојание помеѓу имињата.
- в) Речениците што се наведуваат како примери за дадено граматичко или правописно правило, а меѓу нив инаку нема друга врска, по точката се одделуваат со црта.

ЦРТИЧКА

- а) Цртичка се пишува кај неполно сраснатите зборови, т.е. кога деловите што го образуваат сложениот збор имаат извесна самостојност:
Француско-македонски речник; македонско-австриските односи; жолто-зелена трева; црно-бела техника; седум-осум, две-три, Смаил-ага, Хилми-паша.
- б) Цртичка се употребува и помеѓу двојни презимиња: *Марија Кири-Склодовска, Радмила Угринова-Скаловска.*
- в) При пренесувањето на дел од зборот во друг ред се пишува цртичка.
- г) Цртичка се пишува и кога првиот дел од сложените зборови го пишуваме со цифра:
По повод на 400-годишнината од смртта на Вилијам Шекспир; во 90-тите години од минатиот век.
- Не е правилно: во 90-те години од XX век.
- а) Во печатарската практика цртичка (дефис) во случаите под а), б), в), г) се бележи без растојание помеѓу имињата и зборовите, односно веднаш до буквата на која се прекинува зборот.
- б) Цртичка се пишува и при делењето на зборот на слогови и составни делови во стручни написи: *ко-ри-то, кни-ги-те, ше-там, по-крив-ка.*
- в) Тоа се прави и за поточно да се означи изговарањето на даден збор:
Партизани, ју-риш! - Што-о? Зарем ти мене та-ка?
- Другари, подвлекувам: само силна ор-га-ни-за-ци-ја!

ЗАГРАДИ

- а) Заградите како правописен знак се пишуваат за да се означи другата форма на зборот покрај кој се става: *ајдут(ин), чекор(а), амал(ин), спом(е)нува.*
- б) Место точка може да се стави и вториот дел од заградите при
 цифри и букви за да се означи „прво“, „второ“ итн.: 1), 2), 3), 4) или а), б), в), г) итн.
- в) Средната (математичка) заграда се употребува кога се сака во текст што се пренесува (редактира, издава) да се додаде она што недостига во него:
... Знам дека го читате [на скинатото место веројатно стоело: Омира во оригинал], но треба да и се помага на книжнината. - Од мене не че[кај] помош, но строги и вечни критики.

Марија Георгиева-Петриќ
судски преведувач за македонски јазик

(Според *Правописот на македонскиот литературен јазик*, Скопје, 1999)

ХРВАТИТЕ ГО “ОСВОИЈА” ТИТОВ ВРВ

Дека Хрватите сè повеќе се вљубуваат во македонските планини покажа и нивната единаесетдневна планинарска екскурзија во Македонија. Четириесетина членови на најстарото планинарско друштво во Загреб “Медвешчак”, од 20 до 30 јули годинава ја посетија нашата Република.

Богатото историско наследство беше неодминлив дел на екскурзијата со стручно водство на туристички водич. Така, загрепчаните ги посетија римските наоѓалишта на Стоби и Хераклеа, спомениците на Охрид, Струга, Св. Наум, Св. Јован Бигорски, Прилеп, Битола и Скопје.

Планинарскиот дел на програмата беше нивното искачување на Шар Планина, при што го

“освоија” највисокиот врв Титов врв, потоа се искачуваа на Пелистер сè до езерата Пелистерски очи, а на Галичица се качија на врвот Магаро.

Членовите на “Медвешчак” еден ден од екскурзијата го посветија и за посета на Република Албанија.

По враќањето во Загреб сите беа повеќе од задоволни од престојот во Македонија. Освен тоа што беа освоени од убавините на нашите планини, природа и градови, најмногу говореа за нашето надалеку познато гостопримство, кулинарските специјалитети и одличните македонски вина и лозја.

Или како што би испеал Дадо Топиќ - “Тамо гдје вјечно сунце сја, тамо је Македонија”.

М.А.В.

ЦЕНОВНИК ЗА ОБЈАВЕН РЕКЛАМЕН ПРОСТОР ВО МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Страниците на нашето списание “Македонски глас” отворени се и за Вашите реклами. Доколку сакате Вие и Вашата фирма да се рекламирате на нашите страници, доволно е само да се јавите на телефонот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска или испратите понуда на нејзината адреса, а ние од Уредништвото веднаш ќе ги исполниме Вашите желби. Ценовникот за користење на рекламниот простор е:

ФОРМАТ	ЦРНО-БЕЛО	КОЛОР
1/1 A4	600 куни	900 куни
1/2 A4	450 куни	600 куни
1/3 A4	300 куни	450 куни
1/4 A4	225 куни	300 куни
1/8 A4	150 куни	225 куни

Во очекување на нашите взаемни контакти,
Ваш “Македонски глас”

ПРЕТПЛАТА НА МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Драги наши читатели,

Доколку Вие, кои редовно го читате нашето списание, сакате да станете негов претплатник и тоа редовно да пристига на Вашата адреса, Ви нудиме можност да го сторите тоа. Доволно е со писмо да се обратите на адресата на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Масарикова 16/1, 10000 Загреб, во кое ќе ја приложите потврдата за Вашата платена претплата (жиро сметката на заедницата е: 2340009-1100038804, а матичниот број: 3805760) и читко да го напишете Вашето име и адресата на која сакате да Ви пристига секој нов број на Македонски глас.

Претплатата на Македонски глас за Хрватска, со платена поштарина, изнесува 40 куни годишно, додека пак претплатата на ова наше списание во странство, се разбира со платена поштарина, изнесува 80 куни годишно или 11 евра.

Со надеж дека наскоро ќе ни се јавите,
искрени поздрави од
Уредништвото

Originalna strumička MASTIKA u Hrvatskoj.

Ekskluzivno zastupstvo u Hrvatskoj:

SANJIN STIL d.o.o.

Skladište Nova Cesta 181, Zagreb.

Narudžbe na telefone 01/ 38 98 941 ili 098/ 317 119

Kupite Mastiku u METRO centrima u Zagrebu,

Rijeci, Osijeku, Splitu, Vrutku u Zagrebu,

na Dolcu u Zagrebu, diskontima pića

Изола – словенечка капка во Јадранското море

Р Словенија. Приморска. На Јадранското море. Има неколку туристички места: Копар, Изола, Порторож, Пиран и Пиранскиот залив (за кој неколку години се спорат Р. Словенија и Р. Хрватска). Прекрасен простор: море, борови... и дожд, како што би рекол Арсен Дедиќ.

Изола е питеорескно гратче, некогаш познато по фабриката за конзервирање риби, од која сега останаа само срушените ѕидови што наликуваат на зданијата во филмовите на страв и ужас. Денес неговите жители целосно им се посветени на туризмот. На неговите улици и кејови можете да чуete десетина странски јазици што ги користат и оние кои летуваат во неколкуте хотели со три и пет ѕвездички и приватното сместување, но и на оние кои овде претстојуваат со своите јахти и бротчиња во големата marina. Секако, Изола е збогатена со многу угостителски објекти, во кои се нудат италијански кафиња, пијачки (во Словенија жесток пијалок не се точи до 10 часот наутро, а од 5 август годинава забрането е пушењето во затворените јавни објекти), како и кулинарски специјалитети од риби, плодови на морето, месо и, незаборавните... кебапчиња.

Градот во својот центар има мал пазар, со неколку тезги, каде може да се купи секако овошје и зеленчук, а букет од домашно цвеќе се продава за 10 евра. И како што секој пазар има своја „меана“, така има и овој во Изола. Шетајќи низ градот сосем случајно дојдов до

оваа кафеана, која има голема бавча и одлична услуга. Нарачав кафе и се загледав во натписот: ЦЕНТЕР, ул. Смекарјева бр. 2, сопственик Дарко Ристовски. И кога една убава млада жена ми го донесе кафето ја прашав: ”Ве молам, дали сопственикот Ви е Македонец?” А таа ми вели: ”Да, Македонец е, а јас сум неговата сопруга!” Нормално дека комуницијата ја продолживме на македонски, а во следните денови, кога секое утро кај нив го пиев утринското кафе, се запознав со сите од семејството Ристовски.

По потекло се од тетовско. Во далечната 1975 година Борко Ристовски од Тетово дошол

Трпана во Изола

во Изола како печалбар. Работел сè и сешто, па наскоро од Македонија ги повлекол сопругата и децата. Ја зел под наем кафеаната “Центер” и сите почнале да работат. Од утро до доцна навечер, ама капиталот се зголемувал во ист сооднос како и нивната мака и пот. Наскоро синот му се оженил и го добил синот Дарко, кој денес е сопственик на кафеаната, каде работи со својата сопруга, со која веќе има две деца – Рене и Мелани. Пред неколку години им се придружува и семејството на сопругата, таткото Негован и мајката Трпана, како и нивната помлада сестра Тина, па сега сите заедно работат во кафеаната.

На менито покрај кафињата и пијалоците уште се наоѓаат и неколку специјалитети на скара, како домашни кебапчиња, шарска плескавица, ражњичи, шницли...подготвени на скара на дрва. Велат дека одлично им оди и имаат за пристоен живот. Во Македонија одат од време на време, колку да не си го забораваат мајчиниот јазик, но и да си ги видат убавините на родниот крај.

Нè има насекаде. Но, нè има и како успешни и почитувани граѓани на новите татковини.

Напишала и сликала:
Марина Апостоловска – Вујаклија

Дарко и Борко Ристовски

На највисокото брдо на Изола се наоѓа голема болница, во која се лекуваат жителите на овој приморски дел на Р. Словенија. Покрај сите специјалистички ординации и неколкуте хируршки сали, болницата во Изола е позната и по тоа што таа последниве десетина години важи за најдобриот кардиолошки центар на овој дел на Балканот.

Нејзин основач е д-р Нинослав Радвановиќ, академик, проф. доктор за кардиохирургија. Во 70-тите години работел на ВМА во Белград, а потоа ја основал кардиохирургијата во Сремска Каменица, каде се лекуваа сите југословенски и странски политичари, како и оние кои имаа среќа да “паднат во рацете” на најдобриот кардиохирург. На крајот на 80-тите заминува во Швајцарија и таму отвора кардиолошка клиника, а десет години подоцна, бидејќи сопругата му е Словенка, ја формира кардиолошката клиника во Изола – “Медикор”.

Клиниката изгледа како оние што ги гледаме во странските филмови. Со д-р Радвановиќ работи тим од уште десет доктори кардиолози и 20 медицински сестри и браќа, како и друг помошен кадар. До еден од 20-те кревети тешко се доаѓа, но на сите што со “врски” можат навремено да дојдат во “Медикор” и да ги решат своите кардиолошки проблеми, загарантирано им е дека животот ќе им биде продолжен за триесетина години. Словенските пациенти тука се лекуваат преку своето социјално осигурување, а оние што доаѓаат од странство го плаќаат своето лекување според ценовникот на клиниката.

“Медикор” наскоро ќе воспостави здравствен мост и со Македонија.

ПЕШНАТА Е СОДРЖИНА И ДЕЛ ОД ЖИВОТОТ

“**Т**олев дел од мојот живот го посветив на читање книжевна дела, како странски, но и од наши најголеми писатели, кои секогаш ме исполнуваа со не-обична среќа и задоволство. Со тоа во мојот живот се провлече трајна љубов кон литературата. Таа убавина во мојот живот ми донесе вистинска желба во секое дело да ја откривам неговата автентичност, да го пронајдам писателот сокриен во делото, првенствено како обичниот човек, човек каков што сум и јас”, изјави на промоцијата на неговата последна збирка песни **Фари Ибраимовски**.

За себе вели дека е роден Скопјанец, Ром - Македонец, кого животниот пат го донесе во Риека, каде живее и работи со своето семејство. Професор по занимање, своето животно мото му го посветува на својот етникум. Ибраимовски е долгогодишен советник на мрежата на ромските здруженија за остварување на етничките права преку овластените институции во Хрватска. Но, и покрај тие обврски во животот има место и за партиципација во ромските литературни и културни кругови. Фари е еден од иницијаторите и основачите на МКД “Илинден” во Риека, во кое членува од првиот ден, а активен е и ден денес.

Своите опуси досега ги има објавувано во ромски и хрватски списанија во Загреб “Романо Акхарипе” (Глас на ромите), “Нево дром” (Новиот пат), “Romano Šaćire” (Ромска вистина) и други. Досегашните две збирки песни, како и најновата книга “Живот и време” (Праипе тхеј врама) во која првиот дел е прозен (песните се пишувани на арилско-дамбаски и темарски дијалект кој го говорат Ромите во Хрватска), а вториот се раскази и активистички текстови, во превод на македонско-ромската преведувачка Севда Абдулова.

В.Н.

Фари Ибраимовски.

TUĐINI

*u tuđini
više sanjaš, više moliš
i nikako da nađeš
onu mladost koju želiš*

*u tuđini
tuđe snove sanjaš
i prije tvoga kraja
praznine se stvaraju*

*i kad boli
u tuđini dvostruko je
no za to lijeka nema
bolje ovdje, tamo boli*

*nedostaje
život cijeli... čak i kamen
u kojemu je korijenje
kao svoju sliku samo gledaš*

*u arhivi
ti je čuvaš i čekaš
da je vratiš na slobodu
u svoju drugu domovinu*

TAMO JE SUNCE

*Tamo na istoku Rijeke grada
tamo gdje se jutrom sunce budi,
tamo žive prijatelji moji,
tamo su naj sretniji na svijetu ljudi.*

*Tamo se ptice sa zorom bude,
tamo je bijeda, ali i sreća je svud.
Tamo se pjesmom raditi ide,
tamo se cijene ljudski trud.
tamo sunce djecu budi,
a mjesec ih noću mije,
tamo su Romi - život e tamo,
tamo se radi i pjesmom mrije.*

Балада за Ромите на крајот на градот:

PJESMA NAS JE PODRŽALA

*Kraj Rijeke i Pehlina
nema vode, nema struje
kraj brvna usred mraka,
naselje je od baraka.*

*U naselju žive samo,
Romi, i to već odavno.
Usred krša i divljine,
nitko za njih da se brine.*

*Nigdje puta ni asfalta,
cesta stara, puna blata,
krš i smeća sa svih strana
sve taj narod proživljava.*

*Sa krova im curi voda,
vlaga bije ispod poda,
kroz zidova vjetar duva,
tko će zdravlje da sačuva.*

*I da bude zlo nad zlima
najgore je kad je zima,
ne mož' zaspat' jer si gladan,
drva nema krevet hladan.*

*Al kako će romsko dijete,
poč' u škole, fakultete,
kad zbog zla i inata
ne može ni do zanata.*

*Gladni Romi teško rade,
nitko neće da ukrade.
Svi misle: bit' će bolje,
ima ljudi dobre volje!*

*Od nadležnih svih organa,
ima dosta ljutih rana,
nigdje novca da se smognu,
bijednicima da pomognu.*

*Nije lako Rom biti,
jadni su, al ponositi.
Pored svoje tuge znaju,
da ponekad zapjevaju.*

*Dosta je tugovati više
sunce je uvijek iza kiše.
Kada je u svojoj kući
i umire - pjevajući.
Nada nas je održala
pjesma nas je podržala.
Od srca joj
Okolo je dobrih ljudi,
al' i onih loše čudi.
I zaista - dobri Bože,
svatko radi kako može.*

*Jadnom Romu nema mira,
svat ga tlači, maltretira,
teško je do ljudskih prava,
svatko samo obećava.*

ФАХРУДИН НИКШИЌ

Роден е на 10 мај 1929 г. во Мостар. Живее и работи во Задар и на островот Молат. Член – соработник е на Друштвото на писателите во Босна и Херцеговина, подружница на писатели ХНК Мостар.

Своите поетски работи ги објавувал во разни списанија и весници, а веќе има објавено 29 збирки песни. Песните му се преведувани и на чешки, француски, германски, ромски, руски и словенски јазик, по желба на поетот сега и на македонски.

Поетот се заблагодарува на „Македонски глас“ што му овозможи да објави дел од својата богата поезија преведена на македонски јазик во превод на Мирјана Мајиќ, МКД „Биљана“ Задар.

Каде си

Со пролетен мирис
се разбуди надеж
со видливо болен чекор
јас те барам – сакам.

Со години дење, ноќе

По некоја корка
те носи кај мене

ме враќа во сликата на средбата
заради која
не посакав ништо помило

Ти си ми сè
што ќе бидеш и понатаму

Да сонувам плаво
исчекувајќи го бродот

Самотија, молчење ...
секоја од нив денес
нешто тажно кажува

молејќи ги твоите раце –
да ме викнат, да ме бараат.

Тебе ти пеам

Да си тука
би те буделе нежни милувања
од сонцето, морето и мене

да си тука
пожелна во сè каква си
нашите греови од радост
би губеле памет

мој најмил цвет
лето, зиме
вечна песна би ми била
да си тука

Додека моите раце
за тебе молат, бараат
сè би ми била што пожелувам, сакам,
да си тука.

Како да сум умрел

Сонувам како да сум умрел
покрај гробот мој полно луѓе
некој со венец
многу и без цвет,
пријателски

Сите жални во црнина,
а ти
со недрите раскопчани
во белина скроена
припиена за тело

И сега, како што биднува понекогаш
мислите се ројат пакосно
кон тебе со прашања
зошто, како ...

Умрениот ме сакаше
најмногу
или гола или оваква
облечена

рече и
како секогаш
на заминување
бакнеж од бродот ми даде.

Барајќи среќа

Каде појде во друга среќа
не можам и нејкам
да речам
дека ми беше лесно

Чекори во чемер стиснати
помислив
еве ме таго
на работи што знаеш

но разбери ме, молам
денеска знам
како ми е без неа
и колку ја сакам

нејзините очи, раце, одот
рамињата топли и меки
косата што како река
се слива низ плеките нејзини
само со неа душата
полна со сонце разиграно пее.

РОЖДЕСТВО НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА МАЛА БОГОРОДИЦА

На 21 септември, празнуваме во чест на Пресвета Богородица. Тоа е Богородичен празник, востановен во чест на нејзиното раѓање. Впрочем, го чувствуваме нејзиниот роденден како многу значаен настан во Христовата Црква.

Пресвета Дева Марија се родила во Назарет, од стари родители Јоаким и Ана. Нејзиниот татко, Јоаким, бил од родот на Давид, а мајка и Ана од родот Аронов, па по татко потекнува од царски, а по мајка од свештенички род. Со тоа таа го претставува својот Син, кој се родил од неа, како Цар и првосвештеник.

Нејзините родители, бидејќи биле стари и немале деца, долго се молеле на Бога да ја израдува нивната сарост со едно чедо. Господ ја исполнил нивната молитва, ги израдувал, им дал не само ќерка, туку и Божја мајка.

Така ги исполнил, не само со времена, туку со вечна радост. Со тоа Тој ги надминал сите нивни очекувања и надежи. Им дал една ќерка, преку неа и внук, Христос. Нивната ќерка, која го родила Христа, станала **“Благодатна Марија, благословена меѓу жените, храм на Светиот Дух, олтар на Бог Живиот, трпеза на лебот небесен... извор на девство и чистота”**. Тие добродетели се пројавувале и пројавуваат од ликот на Пресвета Богородица - ќерката на Јоаким и Ана. Преку нив се изразило нивното милосрдие и љубов кон нас.

На тригодишна возраст од Назарет била одведена во Храм во Ерусалим. Потоа, кога се вратила во Назарет, ја примила од свети Архангел Гаврил благодатната вест дека таа, од нејзиното пречисто тело, ќе го роди Синот Божји, спасителот на светот.

Пресвета Дева Марија, како мајка Божја, уште тука, на земјата, на луѓето им оставила многу впечатлив пример на добродетелен живот. Но, голема сила и слава пројавила по нејзината телесна смрт, откако, според волјата на Бога, била воздигната над ангелската сила. Силата ја здобила, според учењето на светите Оци, врз основа на нејзините молитви за сите верници, за сите кои нејзе и се обраќаат за помош. Под дејство на нејзината милост се пројавувани безброј чуда, поради тоа нејзината почит помеѓу христијаните е многу голема, а во нејзина чест се изградени безброј цркви и манастири.

Нашата Црква во текот на годината празнува многу спомени од нејзиниот живот. Празнувајќи ги им овозможува на верниците да ја искажат и тие својата почит кон Пресвета Богородица, да и оддадат благодарност, преку молитва да ја зацврстат духовната врска со Неа и Нејзиниот Син, Господ Исус Христос.

Нејзиното преголемо достоинство - Станала Божја Мајка - како и нејзиниот добродетелен живот, се

неисцрпен извор на поуки како треба да го создаваме и изградуваме и ние во нашиот христијански живот. Тие не поучуваат дека од рана младост треба да се посветуваме на службата на Бога, не упатуваат на молитва, на богомислие, не поучуваат да ги исполнуваме своите завети, да бидеме смирени во животот. Во секој миг, а особено кога сме во тешкотии, со кроткост да пројавуваме трпение и од Бога да очекуваме помош. При очекувањето на Божјата помош да не се поколебаеме, туку да пројавуваме цврста надеж и вера дека Господ е верен во исполнувањето на своите ветувања.

Од нејзините дела, особено, оние што ја потврдуваат нејзината чудотворна моќ, се уверуваме дека во сите мигови на нашите таги и маки треба да се обраќаме со молитва кон Пресвета Богородица. Таа од сите праведници е најблиску до Христа,

до Божијот престол. Кога веќе ни е познато дека Господ ги исполнува нејзините молитви, уште додека била на земјата, тогаш не треба да се сомневаме сега кога знаеме дека токму Господ ја воздигнал нејзината слава и достоинство.

Секојдневните примери постојано ни приспомнуваат дека за сите потреби децата најчесто се обраќаат на своите родени мајки. Оправдано, се разбира: мајката е подготвена да направи сè за своето дете. Мајката Божја преку Христа е и наша духовна мајка. Како секоја мајка што се грижи за своето чедо и таа многу тешко ги поднесува нашите тешкотии, особено кога сме западнале и сме се извалкале со грев. Секако дека спротивната состојба, кога живееме според законот Божји, Му служиме и Го славиме Нејзиниот син, неа и причинува радост и големо задоволство.

Нашето сознание дека постојано треба да прибегнуваме под молитвените закрила на Пресвета Богородица и нејзиното милосрдие, поттикнува во нас и чувство на зголемена надеж. Таа надеж ни го оправдува и потврдува верувањето дека Пресвета Богородица е подготвена да ги чуе и прими нашите молитви и ни притекне во помош секогаш кога сме во мака, беда и искушенија, кога не измачува болест и тага. Тогаш кога се чувствуваме немоќни да бидеме господари над своето христијанско срце.

Потребно е, значи, да имаме и искажуваме љубов кон Пресвета Богородица, Бога и нашите блиски, како чеда на еден Татко, Нашиот Бог, па да го чувствуваме застапништвото, милосрдие и љубовта на Пресвета Богородица кон нас, сите луѓе кои со вера и молитва и се обраќаме.

К. Велински

“TERRA MEDITERANEA” на САШО ПЕТРОВШЕВСКИ НОВАК

Во Галеријата на Факултетот за електротехника и рачунарство, на 3 мај 2007 год., отворена е изложба “Терра Медитеранеа” на сликарот Сашо Петровшевски Новак.

Изложбата ја реализира и отвори проф. д-р Маријан Ѓурек. Ги поздравил присутните и нагласил дека сликарот Петровшевски во своите слики не ја изгубил автохтоноста, а истовремено прифатил и нешто што ја разбива композицијата на класичните форми и се приближува кон авангардата. Ги споил разбирливото и видливото со симболиката, а со чувството створи симбиоза. Продолжил со традицијата, но се приклонил кон современоста на 21. век исполнето со чувствителност.

Професорот Јурај Балдани со големо задоволство го претстави сликарот и неговото сликарство:

“U najnovijoj fazi svog slikarskog istraživanja, Sašo Petroševski koncentrirao se na učinak boje. Kao nadahnuće poslužili su mu detalji istarskog krajolika i to više kao impuls u traganju za značajkama ambijentalnosti. Najviše pažnje, u tematskom smislu, autoru su privukle živopisne kućice crvenih krovova i bijelih zidova. One kao samostalni objekti ili s pridruženim okolišem, raslinjem, suncem ili križem - otkrivaju trenutačna stanja osunčanosti svjetlom ili tmurnim oblacima na horizontu.

Sposobnost slikara da u svakodnevnim motivima pronade i fiksira izuzetna obilježja, čine ga umjetnikom koji tvorno i duhovno usvaja kao jedinstveni organizam. Crvena boja krovova, u prenesenom smislu, crvena je istarska zemlja. Diskretna plava boja navodi asocijaciju na plavetnilo mora, dok rijetka zelena tek najavljuje bujnost raslinja. Bijele i žute plohe zidova, s raznobojno obojenim prozorima i vratima, tek su simbolička predodžba o kontrastima.

Ciklus kojim se Sašo Petroševski upravo predstavlja, nadgradnja je opusa u kojem se dokazao kao revan istraživač prostora i mrtvih priroda.”

Сликарот Сашо Петровшевски го замолихме за кус разговор. Иако го знае македонскиот јазик, овој пат разговараме на хрватски.

Rođeni ste u Hrvatskoj. Odakle je Vaše podrijetlo?

Rođen sam u Rijeci 1953. god., a od 1957. živim u Zagrebu gdje sam se i školovao. Moj otac Metodije je iz Donjeg

Lipovika kod Radoviša, a poslije kao sudionik NOB-a zatekao se u Sloveniji gdje je upoznao moju majku Katarinu. Uskoro su došli u Hrvatsku. Nikad se nije vratio u Makedoniju, ali je snažno bio ponosan na svoje podrijetlo i cijeli je život to nosio u srcu. Tu ljubav za rodnim krajem genima je prenio na mene. Taj snažan utjecaj, izravno i posredno osjećam u svome radu kroz moje slikarstvo. Ima nešto temperamenta i topline Makedonije u mojim osjećajima dok stvaram svoje slike. Oduvijek, od svoje rane mladosti, osjećao sam jednim dijelom svoga bića da sam Makedonac, da pripadam i Makedoniji.

Koji je taj trenutak kada se nakon završetka tehničkih studija posvećujete slikarstvu?

Diplomirao sam na Fakultetu prometnih znanosti. U Institutu prometnih znanosti radio sam kao samostalni istraživač na projektima analize i razvoja prometa u Hrvatskoj. Upisao sam i poslijediplomski studij, a rad nastavio u Republičkom zavodu za društveno planiranje u zvanju savjetnika za promet i veze. Godine 1988. napustio sam svoj profesionalni rad i posvetio se slikarstvu. Ljubav prema umjetnosti i želja da se profesionalno bavim slikarstvom u meni je tinjala od rane mladosti. Upisao sam studij slikarstva u Likovnom centru “Rokov perivoj”. Slijedećih 11 semestara izgrađivao sam svoj likovni izražaj. Postupno sam tražio sebe, približavao se i udaljavao od klasika i autoriteta, tražio svoj izraz i svoje motive i sad je to moje slikarstvo.

Vaš pravac u slikarstvu svakako je specifičan izraz. Kako ste se opredijelili za teme koje nam darujete?

Prve sam godine svog slikarstava proveo proučavajući druge autore i tražeći sebe. Nisam želio biti ničija kopija, tražio sam svoju originalnost. Osobito sam osjećao svoje unutarnje impulse. Danas znam i vjerujem da su i moji geni imali veliki utjecaj na moje slikarstvo. To se vidi na slikama koje stvaram.

Što za Vas znači prostor, a što objekt u Vašem slikarstvu?

Slika je sama po sebi definirana kroz podlogu na kojoj nastaje - platno, odnosno papir. Ona je dvodimenzionalna - plošna. Platno ne poznaje treću dimenziju - dubinu. U slikarstvu ona je iluzija, stoga sam je ja eliminirao. A motivi su more, primorski gradići, sunce, čempresi, ljeto - Mediteran, odnosno toplina i ljepota ovog podneblja koju vidim i koju nosim u sebi.

Na Vašim je slikama posebno istaknuta crvena boja. Što ona predstavlja u prenesenom smislu?

Crvena boja je ono što je najinteresantnije u cijeloj priči, a to upravo moje slike i jesu - priče. Crvena boja je više od boje. Ona je život, ljubav, emocija, ona je tragedija, bujica, ona je moje podrijetlo, ona je sve što vidim i osjećam. Uvijek je prisutna u svim mojim slikama. I kad je žuta i kad je narančasta i kad je bijela i plava, ona je uvijek u svojoj biti crvena.

TERRA MEDITERANEA?

Ciklus “Terra Mediteranea” je naziv opusa slika koje stvaram zadnjih 10-tak godina. One su tematski vezane uz Hrvatsko primorje, Istru i Dalmaciju. Prikazuju pejzaže i male primorske gradiće s karakterističnim malim kućicama, malim prozorima i voltama, škurama, po kojim čempresom tu i tamo, morem ponegdje i svugdje i uvijek prisutnim suncem i toplinom Mediterana. Moje slike nisu samo prikaz onoga što vidim, u njima je i ono moje što osjećam. U njima je i dio moje povijesti - toplina i ljepota zemlje, karaktera ljudi - Makedonije koju nosim u srcu.

Marko Parizoski

ЕСМА – УМЕТНИК СО ДУША И СРЦЕ

Малкумина се оние кои не слушнале за **Есма Реџепова Теодосиевска**. Ја нарекуваат синоним за ромската музика. Нејзините песни се интерпретација на љубовта кон Македонија и сопствените ромски корени. Пее со раскошна чувствителност, а нејзиниот резонантен глас восхитува. Задачата да се пишува за неа не е ни малку лесна, ако се земе во предвид нејзината пребогата педесетогодишна кариера. Харизматична личност, уметник со душа и срце, дама која умее да создаде возбудлива и весела, а воедно мистична и сензуална атмосфера.

Токму така беше и на 20 септември оваа година, на нејзиниот настап на Вториот загребски Етно фестивал, што се одржа во СКУЦ во салата “Паук”. Заедно со петочлениот бенд, кој го сочинуваат нејзините посвоени деца, Есма повторно успеа да ја воодушеви верната загребска публика. Со изведбите на најпознатите македонски и ромски песни проткаени со експериментални рок и џез елементи, (“Македонско девојче”, “Ти си ме мајко родила”, “Болна сум”, “Чаје Шукарије”, “Џелем, џелем”, “Те сакам јас”), уште еднаш докажа дека се врвни музичари, виртуози на својата професија. И додека се разливаа звуците на армониката, кларинетот, трубата, синтисајзерот и тапаните, Есма со својот магичен глас ширеше атмосфера на позитивни вибрации исполнети со нежни елегии, страсни мелоси и живописни ритмови. Распеаната публика двапати ги враќаше на бис, иако концертот траеше полни два часа. И со право. Нејзиниот неверојатен шарм сите во салата ги освои и збогати со уште едно прекрасно музичко искуство.

Овој концерт беше добар повод за кус разговор за “Македонски глас” со кралицата на Ромите, Есма Реџепова.

- Не сте првпат во Загреб. Какви се Вашите впечатоци за Загреб и Хрватска?

Реџепова: Хрватска е земја на народ кој ја обожава музиката и секогаш кога доаѓам во Загреб, а тоа е сигурно двапати годишно, ме дочекуваат преполни сали. Особено се радувам на овој концерт бидејќи другарувам со млада публика. Младите секогаш ме чинат среќна и весела, затоа и подигнав 47 деца. А Загреб е еден модерен град со богата култура. Тој во последно време многу се изгради, чисто е, и многу ми се допаѓа.

- На кој начин го одбравте репертоарот за вечерашниот концерт и со кои песни настапувате?

Реџепова: Бидејќи е ова етно фестивал, репертоарот ќе биде исполнет со македонски, ромски и песни од Балканот. Мешавина на етно звуци, на несекојдневни изведби на познати песни. Тоа е најголемата вредност на ваквите концерти. Настапот ќе почне со македонска песна.

- Претставете ги членовите кои ќе Ве придружуваат на настапот.

Реџепова: Вечерва со мене ќе настапат пет мои деца кои сум ги школувала, кои ме следат на турнеите. Тие свират на пет различни инструменти.

- Членка сте на “Лајонс клуб” во Македонија и позната по своите хуманитарни акции и донации. Кажете што сте оствариле и имате ли некакви планови до крајот на оваа година?

Реџепова: Одржани се многу хуманитарни концерти на кои сум била повикана и сум настапувала. Еве, утре гостувам во Белград каде бившиот кошаркар Владо Дивац организира голем хуманитарен концерт за бегалците од Косово. По Белград заминувам за Бугарија на еден фестивал, а од 4 октомври сум во Австрија каде ќе бидам на турнеја три недели. Потоа одам во Индија каде ќе снимам еден дел од документарниот филм за мене, а завршувам пред крај на ноември со гостување во Швајцарија. Ќе бидам на пат 45 дена.

- Со Вашиот починат сопруг Стево Теодосиевски отишколоувавте 47 деца. И покрај сите патувања и обврски, дали сè уште наоѓате време за школување на напуштени деца?

Реџепова: По смртта на мојот сопруг, од тие 47 деца останаа три за кои се грижев, а сега и на последното дете му обезбедив стамбен простор во Македонија. Повеќе нема да земам деца за школување. А кога ќе се повлечам од јавната сцена, тогаш можеби ќе отворам училиште за соло пеење.

- И денес живеете прилично интензивен живот. Од каде ја црпите таа бесконечна позитивна енергија?

Реџепова: Ја црпам од музиката, од моите деца, од младите. Смирена сум, среќна сум, имам години, но добро се држам. Песната е мојата енергија, мојот живот.

Текст и фото:
Елизабета Петровска

ТЕ СЛИКАВ КО СУЛТАНОТ ШТО СУМ ГО СЛИКАЛ

Битола. Долга традиција на сликање, сликари и фотографии. Составен дел на животот, романтиката, до некаде и историјата на овој преубав град. Кеф на душата, да се седне во Безистенот или пред некоја од градските кафеани - “Белви”, “Солун”... или некој од многуте анови и меани, со преубавите вкусни јадења, со мезе и пијалок, со кафе на бакрена тацна, со локум во филцан сервирано или само со студена мраз вода... а надвор пеколен ден. Насекаде во куките, на највидните места семејните слики на љубовта, шарени, со цвеќиња и желби и до тогаш не оставените соништа...

Беа слики на очекуваните венчавки, рожби на чедата, па дури и смртта... Сликари? Се разбира ги имаше и оние кои со штафелаи, бои и платна ја портретираа природата, а ги викавме градски фотографии. Во времето на стаклената филмска плоча, дрвените големи камери поставени на стативите се правеа различни, гланц, харт, растер, во боја со шаблони или без шаблон, а мајсторите беа вистински уметници на својот занает. Тоа што светлоста го правеше во еден миг, не беше доста да обележат цел еден живот, дури и еден век. Најголемиот дел од работата следеше по развивањето, копирањето, фиксирањето и сушењето на сликите.

Дукани имаше многу, особено низ “Широк сокак”. Да се тргне од чешмата, кај Домот на армијата, од левата страна, беше големата жолта куќа и ателјето на Михо Зега. Не еднаш како мал сум здодевал во темната комора, гледајќи ги плочите и филмовите, што ги “одаваа” своите содржини, под црвеното светло на филтерот (или така обоената лампа), сликите што се јавуваа под апаратите “Опемус”, “Крокус” и другите копирни апарати, за да го добијат својот живот и вечноста на фотографските хартии: за живите, чингените и мермерните плочи за умрените. Од кога ќе се исушеа, следеше ретушот со ретис перо или пинелот за да се поправат трагите на зрнциата, обрабување и сечење на сликите.

Тогаш, како нарачан, ја отворав вратата на тој дукан, во сивата куќа на Милтон Манаки. Во педесетите години на минатиот век, тој повеќе не работеше и куќата со инвентарот стана музеј на едно светло минато, а го заменувааше неговиот некогашен чирак, Михајло Зега.

Манаки на поемата во која се менуваа ликовите артисти, пеачи, свирачи, сватови, ожалостени, владики, попови, граѓани, селани, аскери, јузбашии, бимбаши, Кајмакот, па дури и Султанот, кога дошол на отворањето на Железничката станица и тргнувањето на првиот воз кон Европа - уште тогаш Битола била со железница поврзана.

Се сеќавам, веќе стар, со побелена мошне уредно исчешлана коса, елегантен кафен костум, горе по

Од албумот на Милтон Манаки

дрвените скали и одиме така, од една, до друга камера, експонат и слика. Најсетне - Султанот со голема придружба на пајтон седнат се вози низ Битола. “Гледаш што сила беше, толку полиција, аскер, како никогаш порано и никој не смееше ни збор да му рече освен мене. Свртете се вака честити Султане. Така, кренете ја главата, момент останете така! И сликите беа сторени. Ти велам, ние фотографите им заповедаме и на крунисаните глави, за конзулите, да не ти зборам, ама се сеќавам и тебе те имам сликано, уште ко бебе. Ела со мене!” И тргна низ скалите се до ќералчето во дворот, под скалите, каде рошкаташе по наредените фотографски плочи и набргу ја најде. Немав ни три години, кога ме сликаше во некое плетено сиво блузиче. “Ете гледаш, по Султанот и тебе сум те сликал, а потоа дојде Уриетот, комитите и војводите одамна беа тргнале, сите сум ги сликал, дури и влегувањето на Бугарите во Битола. Ги сликав кога капитулираа и бегаа од градот, пред Германците, потоа партизаните при ослободувањето на градот!”

Од тука покрај двата дукани на Папакоч и уште неколку фотографски дукани сè до Плоштадот и пона таму, за сите имаше работа и мошне убаво си живеаа. Беа тоа некои други времиња.

Неодамна скршна во еден од ретките дукани, некаде кај Ленски мост и Ат-пазар, а фотографите се жалат на тешките времиња. Сега за нив нема работа, освен нешто за личните карти и документите. Тие дуканчиња не прилеаат на тогашните фотографски ателјеа, со два и повеќе блескави рефлектори, од кои барем еден покриен со тил или копрена, да ги разблажи острите сенки на сликите. Нема ни хасулна камера. Современата дигитална технологија, собрана во апаратите што наликуваат на замрзнувачи од кои се продаваат сладоледите на стапчиња, а доколку сакаш да се сликаш, тоа ќе го сторат со апаратчето, како за мајтап сторено, некаде во Кореа, бокс камерата, еднаш ќе светни и по “десетина минути, дојди по сликите”. Кој видел кеф за неколку минути? Толку во старите фото ателјеа фризураата се чешлаше и мустаките дотеруваа пред огледалото. При тоа видов, времето поминало и наеднаш си помислив: “Битола, бабан Битола, со тебе што се случува?”

Ратко Димовски

ЖЕШКА СВИРКА НА РОМСКИ НАЧИН

Загребскиот клуб “Творница” новата концертна сезона ја почна експлозивно – во ориентален имиџ. На денот на одржувањето, 7 септември 2007, се бараше билет повеќе за концертот на ансамблот “КОЧАНИ ОРКЕСТАР” на Исмаил Салиев, кому ова му е веќе трето гостување во овој клуб. На оваа врвна ромска музичка атракција од Македонија, прославениот “Balkan Gypsy Brass Band”, како изненадување и предгрупа ги имаа хрватските етно изведувачи “ЖИГА и БАНДИСТИ”. Вокалот Мирко Свенда Жига во последните десетина години се бави само со етно музика и тоа со обработка на меѓимурски народни песни, а неговиот последен албум “КонкрЕТНО” постигна голем успех. Бандисти се шест свирачи на дувачки лимени инструменти и еден тапанар. И токму таа дувачка лимена музика, исполнета со позитивна енергија и возбудлива хармонија, ги поврзува со “Кочани оркестар”, кои заедно, мајсторски ја “запалија” “Творница” и создадоа вистински спектакл.

Цели пет часа десетмината претставници на “Кочани оркестар”, под водството на саксофонистот Исмаил Салиев, ги воодушевуваа посетителите: од влегувањето низ публиката, па сè до таквиот

завршеток, тие ги претставија сите аспекти на традиционалната ромска музика, од фуриозните ора и свадбарските веселби до елегичните тажалки, преку призмата на богатата македонска музичка традиција, балканската, ромската, турската... Тапани, тромбони, труби, трумпети, тарабуки, саксофони, заедно или соло... се разливаа звуците низ салата. А кога се појавија и ориенталните танчерки, атмосферата ја допре највисоката точка. Кулминација! Во публиката младо, старо, весело, насмеано, сите нишаат со колковите лево-десно, аплаудираат со рацете високо дигнати над глава, танцуваат... А танцуваат и музичарите. И пејат.

Се редеа хитови: “Месечина”, “Гурѓовден”, “Едерлези”, “Чаје Шукарие”, но и класици како темата од “Пинк Пантер”, “Отпишани” и многу други. Импресионистичката свирка со различен ритам и темпераментна мелодија ја испоти ионака вжештената публика. И иако изморени, смогнаа сила да се вратат и на бис. Со култната песна “Македонско девојче”. Навистина нема поубава тема да се заврши еден така брилијантен етно концерт.

Текст и фото: Е. Петровска

БРЗИ ВОДИ И ЗЕЛЕНИ ШУМИ ЈАВОРИ

Македонија има богата и разновидна флора и фауна. Со околу 3.500 видови високи растенија, 55 познати видови риби, 78 видови цицачи и 330 видови птици претставува земја со голем број на разновиден екосистем. Располага со голем број ендемски и реликтни видови од кои некои се многу ретки (како што се: *Astragalus cernjavski*, *Tulipa marianae*, *Slavia jurisicii*, *Ferulago macedonica* i *Sambucus deborensis*). Во Македонија 6.6% е заштитено подрачје, вклучувајќи ги тука и трите национални паркови со површина од 108.388 ха, три предели со посебни природни карактеристики (2.388 ха), 14 резервати со посебни растителни и животински видови (2.709 ха) и 48 споменици на природата (56.850 ха). Друга карактеристика е и бројот и разновидноста на езерата.

Охридското Езеро со површина од 357 км² е најголемо во кое живеат 146 ендемски видови, меѓу кои е и познатата охридска пастрмка. Градбата на туристички објекти покрај Охридското Езеро е веќе прекумерна. Одредени станишта се уништуваат и покрај нивниот заштитен статус како на пример: Катлановското блато и Билјанините извори.

Второ по големина е Преспанското Езеро (274 км²) кое се наоѓа помеѓу националните паркови Пелистер и Галичица. Треба посебно да се внимава при урбанизирањето на неговиот брег да се земе во предвид и еколошкиот аспект.

Третото езеро по големина е Дојранското (43 км²), чиј опстанок е во голема опасност поради прекумерното одлевање на водата за земјоделски цели. Големите број на растителниот и животинскиот свет е целосно загрозен. Со насочувањето на водите и големите испуштања Езерото е сериозно загрошено, па така од 1978 година тоа изгуби околу 5 милиони м³ вода.

Водите во Македонија

Водата има посебно место во на нашата планета. Таа го дава животот и овозможува негов развиток и создавање на нов. Таа е дел од секое живо суштество. Водата е животна енергија на земјата.

Околу 2% од територијата на Македонија се под водена површина. Има околу 35 реки и 53 природни и вештачки езера. Според количините на водени ресурси Македонија спаѓа во подрачје со задоволителни водни ресурси, но и со многу голема нерамномерна распределба. Реките припаѓаат на 6 сливни подрачја: на реката Вардар 20.535 км², на реката Црн Дрим 3.350 км², на реката Струмица 1.535 км², на Дојранското Езеро 120 км², на реката Лебничка 129 км² и на реката Биначка Морава 44 км².

За екологијата доста значајно е префрлувањето на водите од еден во друг слив. Досега вакво префрлување има од сливот на река Радика во сливот на река Вардар (преку Мавровските ХЕЦ) и од сливот на река Брегалница во сливот на реката Струмица (од

акумулацијата Мантово). За во иднина се планираат и други префрлувања како на пример: од сливот на река Вардар во сливот на река Треска, од сливот на реката Пчиња во Овчо поле и други.

Слив: Се подразбира дел од територијата на која водите од атмосферски врнежи, од подземни води и извори се сливаат во еден водотек преку кој се влеваат во некое море. Во Македонија се: Егејскиот, Црноморскиот и Јадранскиот слив. Само мал дел од територијата на соседните земји (10%) припаѓа на овие сливови. Егејскиот слив опфаќа 87% од водите во Република Македонија.

Водите во нашата земја се поделени во следните категории:

- Подземни води од сите нивоа;
- Речни текови;
- Природни и вештачки езера.

Потреби за корисници на вода:

- Вода за населението и за комунални потреби;
- Вода за индустријата;
- Вода за земјоделството.

Реките припаѓаат на три сливни подрачја: Егејскиот, Јадранскиот и Црноморскиот слив. Егејскиот речен слив е најголем и зафаќа 87% од вкупната територија на Р.М. и позначајни реки од овој слив се реките: Вардар и Струмица. Јадранскиот слив опфаќа околу 13% од територијата на РМ и најзначајна река е Црн Дрим. Црноморското сливно подрачје е доста мало и река во овој слив е Биначка Морава.

Тие се доста нерамномерно распространети така што западниот дел има поголеми количини вода. Просечно вкупната количина на вода во РМ се 6.63 милијарди м³ вода, која се влива во сливовите на следните реки: Вардар (4.77 милијарди м³), Струмица (0.18 милијарди м³) и Црн Дрим (1.68 милијарди м³). Реките имат висок водостој во пролетните и есенските месеци, а низок преку летото. Во овие сливови има повеќе од 30 извори со проток поголем од 100 л/сек, кои претставуваат главен извор на вода за пиење. Распоредот на искористувањето на водените ресурси е следно: за наводнување се користат 34%, за индустријата 11% и на населението 10%, а останатиот дел е за биолошки минимум. Но, планот за искористување на водите е стар и неефикасен, па како проблеми може да се спомнат: не добро определениот биолошки минимум кој не обезбедува услови за да преживеат рибите во нив и расправи околу некои корисници во источниот дел на Македонија околу користењето на водите. Хидрометеоролошкиот завод е задолжен за следење на водените ресурси во Р.М. кое го прави преку повеќе мониторинг станици, чии согледувања од добиените податоци е дека во последните години има намалување на врнежите. Поради тоа се јавува недостаток на вода во одредени делови и низок водостој на реките, кој доведува до сушни периоди и до зголемена загаденост на реките.

Подготвила: М.А.В.

TIKVEŠ *Special Selection*

Red Wines

ROBIĆ d.o.o.

UVOZ, IZVOZ, VELEPRODAJA I USLUGE

10410 VELIKA GORICA
Kolodvorska bb
CROATIA

Tel. + 385 (0)1 6218 256, 6252 300

E-mail: robic@robic.hr

www.veletrgovina.com • www.robic.hr